

Lærere i grundskolen

En registerkortlægning af læreruddannede i arbejdsstyrken og lærere med forskellige uddannelsesbaggrunde i grundskolen

INDHOLD

Lærere i grundskolen

1	Resumé	5
<hr/>		
2	Indledning	12
2.1	Formål og læsevejledning	14
2.2	Data og metode	17
<hr/>		
3	Læreruddannede i arbejdstyrken	18
3.1	Kapitlets hovedresultater	18
3.2	Færre ordinært uddannede og flere merituddannede	19
3.3	Ens beskæftigelsesmønster for ordinære lærere og meritlærere	20
3.4	I folkeskolen er der blevet færre ordinært læreruddannede og lidt flere meritlærere	21
3.5	Meritlærernes tidligere uddannelse er typisk pædagogisk eller humanistisk	24
<hr/>		
4	Lærersammensætningen i grundskolen	28
4.1	Kapitlets hovedresultater	28
4.2	Højere andel fuldtidsansatte ikke-læreruddannede lærere i fri- og privatskoler end folkeskolen	29
4.3	Andelen af fuldtidsansatte ordinært uddannede lærere i folkeskolen er faldet	33
4.4	Store andele ikke-læreruddannede har en erhvervskompetencegivende uddannelse	35
4.5	Erhvervskompetencegivende uddannelser findes især inden for det pædagogiske og humanistiske og teologiske område	36

5	Læreres jobmobilitet – med fokus på skift fra folkeskolen til andre brancher	38
5.1	Kapitlets hovedresultater	38
5.2	Lidt flere meritlærere end ordinært uddannede lærere forlader folkeskolen	39
5.3	Yngre lærere forlader i højere grad folkeskolen til fordel for andre underviserstillinger	41

	Appendiks A – Litteraturliste	45
--	--------------------------------------	-----------

	Appendiks B – Metodebilag	47
--	----------------------------------	-----------

	Appendiks C – Tabel-bilag	50
--	----------------------------------	-----------

---

1 Resumé

Folkeskolens udfordringer med at tiltrække og fastholde lærere i lærergerningen har i mange år fyldt i debatten på skoleområdet. Udfordringerne skyldes til dels, at der i de senere år er blevet færre unge, der påbegynder den ordinære læreruddannelse, og at frafaldet blandt dem, der starter, er højt. Udfordringerne kan selvfølgelig også skyldes, at de læreruddannede søger job andre steder end i folkeskolen, fx på fri- og privatskoler. Uanset årsag, så viser udfordringerne sig ved, at flere og flere lærere, der ansættes i folkeskolen, ikke har en formel læreruddannelse. Det er derfor væsentligt for forståelsen af det samlede udfordringsbillede at få beskrevet disse mønstre.

Det overordnede formål med denne rapport er at give et overblik over sammensætningen af lærere i hele grundskolen, og hvordan den har udviklet sig. Det gør vi for at skabe et grundlag for at vurdere potentialerne i at uddanne flere meritlærere som en del af svaret på de rekrutterings- og fastholdelsesudfordringer, som præger folkeskolen. En meritlæreruddannelse er et alternativ til den ordinære læreruddannelse for personer, der i forvejen har en uddannelse samt eventuelt erhvervs-erfaring, og som ønsker at uddanne sig til lærer i grundskolen.

Rapporten står ikke alene, men indgår som en del af en større undersøgelse, som Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har igangsat omhandlende både de meritlæreruddannede og de ikke-læreruddannede i grundskolen.

Den samlede undersøgelse har til formål at skabe viden om:

- Hvad der kendetegner de meritlæreruddannede og de ikke-læreruddannede lærere i grundskolen sammenlignet med de ordinært uddannede lærere (denne rapport)
- Effekterne af at blive undervist af lærere med forskellige uddannelsesbaggrunde på afgangselev-ernes faglige udbytte og trivsel (kommende rapport)
- Skolernes oplevelser og erfaringer med både de meritlæreruddannede og de ikke-læreruddannede lærere i grundskolen (kommende rapport).

Rapporten henvender sig til politikere og beslutningstagere på nationalt niveau med ansvar og interesse for læreruddannelserne. Rapporten er også relevant for skolechefer på kommunalt niveau, som har det overordnede ansvar for ansættelse af lærere til folkeskolen. Derudover vil den være brugbar som et overblik over lærersammensætningen i den samlede grundskolesektor for de faglige organisationer på skoleområdet.

Resultater

Læreruddannede i arbejdsstyrken

Flere meritlærere opvejer ikke fald i antal ordinært læreruddannede

Helt overordnet er der i perioden 2012-2021 sket et fald i det samlede antal læreruddannede i arbejdsstyrken. Faldet svarer til 2,4 % på ni år: Det samlede antal læreruddannede var knap 85.400 i 2012, mens det var godt 83.300 i 2021. Der er imidlertid sket en mindre forskydning i sammensætningen af læreruddannede, dvs. mellem de ordinært og de merituddannede. I 2012 var der 5.497 meritlæreruddannede svarende til 6,4 % af det samlede antal læreruddannede, mens der i 2021 var 7.057 merituddannede svarende til 8,5 % af det samlede antal læreruddannede. Meritlærerne udgør således pt. mindre end en tiendedel af de læreruddannede, og stigningen i antallet af meritlæreruddannede er ikke nok til at opveje faldet i antallet af ordinært læreruddannede.

Ordinært og merituddannede lærere har et ensartet beskæftigelsesmønster

For begge grupper læreruddannede – de ordinært uddannede og de merituddannede – er beskæftigelsesmønsteret i 2021 grundlæggende ens: 50 % arbejder i folkeskolen, og 9 % arbejder på fri-/privatskoler. Det skal bemærkes, at når vi i denne rapport skriver "folkeskoler", menes folkeskolens *almene* skoler¹. Det vil bl.a. sige, at de offentlige specialskoler ikke indgår her, men betragtes i stedet særskilt. I alt ca. 18-19 % af de læreruddannede arbejder med undervisning andre steder: dvs. på specialskoler (3-4 %), ungdoms- og efterskoler (3-5 %) eller med anden undervisning (10-12 %). Specialskoler, ungdoms- og efterskoler samt job inden for anden undervisning findes både i den offentlige og den private sektor. Hver femte læreruddannede (20-21 %) arbejder i helt andre brancher, som ikke umiddelbart er undervisningsrelaterede. For både de ordinært uddannede og de merituddannede lærere er andelen, der arbejder i folkeskolen, faldet fra 2012 til 2021: for ordinært uddannede lærere fra 54 % til 50 % og for merituddannede lærere fra 56 % til 50 %.

Meritlærere har typisk en pædagogisk eller humanistisk videregående uddannelse

Meritlærere har i sagens natur en anden uddannelse bag sig, inden de har taget læreruddannelsen. Størstedelen har en mellemlang videregående uddannelse (29 %) eller en lang videregående uddannelse (22 %). De fleste meritlærere med en mellemlang videregående uddannelse er uddannet inden for det pædagogiske område, hvor pædagoguddannelsen er den hyppigste uddannelse, mens meritlærere, som er uddannet fra universiteterne, oftest er uddannet inden for det humanistiske og teologiske område. Her vil det typisk være inden for historie, dansk eller engelsk.

Hver sjette meritlærer har en erhvervsuddannelse fra tidligere

16 % af meritlærerne (svarende til hver sjette) har en erhvervsuddannelse i forvejen. Det er dog ikke de klassiske håndværksfag, der i nævneværdig grad kendetegner gruppen. Halvdelen af meritlærerne med en erhvervsuddannelsesbaggrund er tidligere uddannet inden for fagområdet kontor, handel og forretningsservice. Hver fjerde meritlærer med en erhvervsuddannelsesbaggrund er tidli-

---

1 Se boksen "Sammenligningen mellem folkeskolen og fri-/privatskoler" i afsnit 2.1 for yderligere forklaring.

gere uddannet inden for teknologi, byggeri og transport. Inden for sidstnævnte fagområde er meritlærernes tidligere uddannelse især inden for teknologiområdet, som bl.a. indeholder uddannelserne klejnsmed og teknisk designer. Meritlærere med tidligere uddannelse inden for byggeriområdet, hvor bl.a. tømreruddannelsen indgår, udgør omkring 7 % af alle meritlærere med en erhvervsuddannelse.

Ikke-læreruddannede, der underviser i grundskolen

Højest andel ikke-læreruddannede, der underviser på fuld tid, er ansat på fri- og privatskoler

Tidligere undersøgelser har vist, hvordan der i de senere år er der blevet flere og flere lærere, der ansættes i folkeskolen uden formel læreruddannelse. Fri- og privatskoler har – i henhold til folkeskoleloven – friere rammer end folkeskolen, ift. hvilke krav der i udgangspunktet skal stilles, når der ansættes lærere. Det viser sig i form af en markant højere andel fuldtidsansatte ikke-læreruddannede, der underviser på fri- og privatskolerne (27 %), sammenlignet med på folkeskolen (9 %). Det bemærkes, at vi i denne analyse definerer fuldtidsansatte som lærere, der arbejder over 30 timer om ugen.

De fleste ikke-læreruddannede, der underviser på fuld tid, har en erhvervskompetencegivende uddannelse

En erhvervskompetencegivende uddannelse kan enten være en erhvervsuddannelse eller en videregående uddannelse. Begge dele giver adgang til arbejdsmarkedet. Til forskel herfor er de gymnasiale uddannelser *studiekompetencegivende* uddannelser, som kun giver adgang til ufaglært arbejde (som fx timelønnede vikarer i grundskolen).

Selvom mere end hver fjerde fuldtidsansat lærer på fri- og privatskolerne ikke har en læreruddannelse, så *har* hovedparten dog en uddannelse. 67 % af de fuldtidsansatte ikke-læreruddannede på fri- og privatskolerne har en *erhvervskompetencegivende* uddannelse – dvs. en erhvervsuddannelse eller en videregående uddannelse – og de er *ikke* i gang med en læreruddannelse. Blandt de fuldtidsansatte ikke-læreruddannede i folkeskolen er det 48 %, som har en *erhvervskompetencegivende* uddannelse og som *ikke* er i gang med en læreruddannelse.

Blandt de fuldtidsansatte i folkeskolen er der flere, som er i gang med enten en ordinær læreruddannelse (6 %) eller en meritlæreruddannelse (13 %), end blandt de fuldtidsansatte på fri- og privatskolerne (hhv. 2 % og 6 %).

Læreres jobmobilitet

Otte ud af ti ordinært uddannede lærere arbejder stadig i folkeskolen set over en seksårig periode

Langt størstedelen (78 %) af de ordinært uddannede lærere, som i 2015 arbejdede i folkeskolen, arbejdede også der i 2021. 3 % af de ordinært uddannede lærere, som var ansat i folkeskolen i 2015, er skiftet til en stilling på en fri- eller privatskole i 2021, 2 procent er skiftet til en specialskole, 2 procent er skiftet til en ungdoms- eller efterskole, mens 4 procent er skiftet til anden undervisning, som omfatter fx tekniske skoler, aftenskoler eller højskoler. 6 procent er skiftet til job i andre

brancher, som ikke umiddelbart ligger inden for de gængse undervisningsbrancher. Her er det især job inden for sundhed og socialvæsen, som flest er skiftet til.

Lidt flere meritlærere end ordinært uddannede lærere forlader folkeskolen

Blandt meritlærerne er det også langt de fleste (74 %), som i 2015 arbejdede i folkeskolen, der også arbejdede der i 2021. Her er det 8 % af meritlærerne, der har skiftet til andre brancher, dvs. uden for undervisning, hvor det tilsvarende tal for de ordinært uddannede lærere er 6 %, jf. ovenfor. Forskellen på andelen af hhv. ordinært uddannede lærere (6 %) og merituddannede lærere (8 %), der skifter fra folkeskolen til andre brancher i løbet af perioden 2015-2021, er dermed ret lille, men den er statistisk signifikant. Når vi tager højde for, at de to lærertyper adskiller sig, hvad angår baggrundskarakteristika såsom alder og uddannelsesbaggrund, er forskellen ikke længere statistisk signifikant. Det kan tolkes på den måde, at det netop er forskellene mellem de to lærertyper (dvs. alder og tidligere uddannelsesbaggrund), som er med til at forklare, at lidt flere meritlærere end ordinært uddannede lærere skifter et job i folkeskolen ud med et job i en anden (ikke-undervisningsrelateret) branche. Samtidig er det dog vigtigt at understrege, at det også blandt meritlærerne er forholdsvis få – færre end hver tiende – der foretager et sådan skifte.

Yngre lærere forlader i højere grad folkeskolen til fordel for andre job både i og uden for undervisning

Vi har også set nærmere på, hvilke karakteristika der kendetegner de lærere, der skifter fra et lærerjob i folkeskolen til fordel for andre undervisningsjob og job i andre brancher i 2021. Fokus er på eventuelle forskelle på jobmobiliteten blandt ordinært læreruddannede og meritlærere. Vi finder ikke nogen signifikant forskel mellem ordinært uddannede lærere og meritlærere ift. sandsynligheden for at forlade folkeskolen til fordel for 1) fri- og privatskoler, 2) andre undervisningsjob eller 3) skift til job i andre brancher (som ikke umiddelbart er undervisningsrelaterede), når der er taget højde for en række relevante karakteristika hos lærerne såsom alder, køn, og om læreren har gennemført en anden erhvervskompetencegivende uddannelse. Yngre lærere er generelt mere tilbøjelige til at forlade et lærerjob i folkeskolen til fordel for et andet job i alle tre ovenstående kategorier end ældre lærere. Lærere, som ud over læreruddannelsen også har en anden erhvervskompetencegivende uddannelse, er mere tilbøjelige til enten at skifte til andre undervisningsjob eller til andre brancher uden for undervisningssektoren end lærere, som ikke har anden erhvervskompetencegivende uddannelse.

Om datagrundlaget

Analyserne i denne kortlægning er baseret på registerdata fra Danmarks Statistik og dækker over læreruddannede (både ordinært og merituddannede) i befolkningen samt ikke-læreruddannede, der underviste i folkeskolen og på fri- og privatskoler i perioden 2012-2021.

Perspektivering

Selvom meritlærere på flere måder ligner ordinært uddannede lærere, er de to lærertyper også forskellige. Meritlærere er i sagens natur gået andre veje, hvad angår uddannelse og job, inden de besluttede sig for at blive lærere. Et vigtigt perspektiv i forlængelse af denne kortlægning er, om det er

muligt - og ønskværdigt - at tiltrække flere meritlærere – og måske endda med en endnu bredere vifte af faglige profiler. Desuden er det relevant at undersøge, om meritlæreres anderledes baggrund har betydning for, hvordan de udfylder rollen som lærer i grundskolen.

Der er kommet lidt flere meritlærere til – er der grundlag for endnu flere?

Denne kortlægning viser, at der er blevet uddannet lidt flere meritlærere henover den undersøgte periode 2012-2021, men at det har ikke været nok til at udligne faldet i antallet af ordinært læreruddannede i arbejdsstyrken henover samme periode. Der har i flere år verseret en debat om, at der mangler uddannede lærere i folkeskolen, og derfor er det oplagt at interessere sig for, om og hvordan det er muligt at tiltrække endnu flere til meritlæreruddannelsen, når nu den ordinære læreruddannelse længe har haft svært ved at tiltrække og fastholde et tilstrækkeligt stort antal studerende. Det vil derfor være relevant for fx professionshøjskolerne at interessere sig for, hvilke barrierer, der er, for at endnu flere kan tage en meritlæreruddannelse; Er det for dyrt for den enkelte at tage uddannelsen? Er det for vanskeligt at få hverdagen til at hænge sammen, hvis man fx ønsker at arbejde samtidig med, at man uddanner sig?

På et mere overordnet plan er det dog vigtigt i denne sammenhæng løbende at vurdere såvel det nationale som det lokale behov for nye lærere. Elevtallet i grundskolen samlet set er faldet med 4,7 % i perioden 2012-2021 jf. Danmarks Statistik² og samtidig ser vi ind i en fremtid med en forventning om et fortsat faldende børnetal³. Ser vi specifikt på folkeskolen har udviklingen i hhv. antallet af elever og lærere i perioden 2012-2021 ført til en mere favorabel lærer-elev-ratio: fra én lærer til 11 i elever i 2012 til én lærer til 10 elever i 2021 - når der vel at mærke *ikke* skeles til lærernes uddannelsesbaggrund. Betragter man imidlertid kun de læreruddannede, så er lærer-elev-rationen den samme i 2021 som i 2012: én læreruddannet lærer til 13 elever. Når behovet for flere læreruddannede i fremtiden skal vurderes, må den forventede udvikling i elevtallet tages i betragtning: både på landsplan og lokalt samt på tværs af de forskellige dele af grundskolen.

Giver meritlæreruddannelsen potentiale for at tiltrække andre profiler til lærergerningen?

Meritlærere er i gennemsnit ældre end de ordinært uddannede lærere, idet de som hovedregel har færdiggjort en anden erhvervskompetencegivende uddannelse, inden de har besluttet sig for at prøve kræfter med lærergerningen. Denne kortlægning viser, at meritlærerne på andre måder ligner de ordinært uddannede lærere. Det mest almindelige er fx, at meritlærernes tidligere uddannelse ligger inden for fagområderne pædagogik, sprogfagene dansk og engelsk samt historie. Det er fag, som må siges at være oplagte afsæt for arbejdet som lærer i grundskolen. Omvendt er det relativt få meritlærere, hvis tidligere uddannelse ligger inden for det naturligvidenskabelige område, og der er således langt imellem meritlærere, der tidligere har arbejdet som fx biologer eller

---

2 Grundskolen dækker her folkeskolens almene skoler, fri- og privatskoler, efterskoler, specialskoler for børn samt kommunale ungdomsskoler og kostskoler. Ser man særskilt på folkeskolens almene skoler er elevtallet faldet med 9,8 %, mens det på fri- og privatskolernes vedkomne er steget med 15,2 % henover perioden 2012-2021 jf. Danmarks Statistiks uddannelsesstabeller.

3 Den seneste befolkningsfremskrivning fra Danmarks Statistik peger på, at antallet af børn mellem 6-16 år på nationalt plan forventes at falde med 2,6 % fra 2024 til 2035, om end der må forventes at være tale om en udvikling med en vis geografisk variation.

ingeniører. Det er også værd at hæfte sig ved, at det "kun" er hver sjette meritlærer, der har en erhvervsuddannelse med sig i bagagen. Blandt meritlærere med en erhvervsuddannelse bag sig har flest erfaringer fra kontor, handel og forretningsservice snarere end inden for et af de klassiske håndværksfag. Sidstnævnte var ellers et eksempel, som regeringen fremhævede i sit udspil fra efteråret 2023 ift. ambitionerne om at tiltrække flere fagligheder til folkeskolen gennem meritlæreruddannelsen. Med denne viden er det værd at undersøge, hvilke overvejelser der ligger bag de forskellige typer meritlæreres beslutninger om at blive lærer. Er de mange meritlærere med baggrund i pædagogik, sprogfagene og historie udtryk for stærke ønsker om at undervise i og formidle sit fag til børn og unge, eller er der snarere tale om slukkede drømme og uopfyldte ambitioner andetsteds på arbejdsmarkedet? Hvorfor er der forholdsvis få med en erhvervsfaglig eller en naturvidenskabelig baggrund, der tilsyneladende ønsker at blive meritlærere? Kan og bør der gøres noget aktivt for at ændre disse mønstre? Det er spørgsmål, som både erhvervsuddannelserne og de videregående uddannelser oplagt kunne interessere sig for – bl.a. fordi de giver nogle perspektiver på, hvilke job- og videreuddannelsesmuligheder personer med disse uddannelser kan have på sigt.

En del ikke-læreruddannede arbejder fuld tid særligt på fri- og privatskoler – vil nogle af dem mon blive meritlærere?

Kortlægningen viser, at der er betydeligt flere blandt de fuldtidsansatte undervisere på fri- og privatskolerne (20 %) end i folkeskolen (6 %), der *ikke* har en læreruddannelse, men som i stedet har en anden erhvervskompetencegivende uddannelse med sig i bagagen. Denne forskel er for så vidt ikke overraskende, idet folkeskoleloven har nogle forholdsvis klare anvisninger ift., at man som udgangspunkt skal være læreruddannet for at undervise i folkeskolen. Gruppen af ikke-læreruddannede med en erhvervskompetencegivende uddannelse, som underviser på fuld tid, er interessant af flere grunde. For det første vil det være interessant at vide mere om deres overvejelser for og imod at tage en meritlæreruddannelse. For det andet kunne det være spændende at undersøge, om de inddrages på andre måder og evt. i andre roller end de ordinært uddannede lærere qua deres anderledes uddannelsesbaggrund og erhvervserfaring.

Når folkeskolelærere skifter job bliver de i høj grad inden for undervisning – afspejler det blot lærerfagets mange muligheder?

Lærere udgør en forholdsvis stabil arbejdskraft for folkeskolen. Kortlægningen viser, at knap otte ud af ti ordinært uddannede lærere (78 %), der var ansat i folkeskolen i 2015, fortsat var ansat dér seks år efter, altså i 2021. I alt 11 % havde skiftet jobbet som folkeskolelærer ud med et job, der dog fortsat lå inden for undervisningssektoren. 6 % havde valgt at skifte til et job i en branche, som *ikke* umiddelbart har med undervisning at gøre. I debatten om lærermangel i folkeskolen er det ofte udfordrende arbejdsvilkår i folkeskolen, der fremhæves som årsag til at nogle lærere vælger at forlade lærergerningen. Men kan de mønstre, som denne kortlægning afdækker, snarere være en afspejling af lærerfagets mange muligheder på arbejdsmarkedet? For at kunne svare på det spørgsmål kræver det selvsagt indblik i, hvorfor disse lærere har søgt andre græsseveje – og om nogle af dem kunne tænkes at søge tilbage til folkeskolen. Det er noget, som de faglige organisationer kunne have en interesse i at dykke ned i – særligt i de dele af landet, hvor manglen på kvalificerede lærere er stor.

Meritlærernes jobmobilitet ligner i store træk de ordinært uddannedes trods andre muligheder – hvad forklarer det?

Meritlæreres jobmobilitet ligner i store træk de ordinært læreruddannedes. Kortlægningen viser, at meritlærere i lidt større omfang end de ordinært uddannede lærere søger jobs i andre brancher uden for undervisningssektoren, men samtidig er forskellen lille: 8 % vs. 6 %, dvs. en forskel på 2 procentpoint. Man kunne have haft en hypotese om, at meritlærerne var mere tilbøjelige til at skifte job end de ordinært uddannede lærere, fx hvis ikke lærerjobbet levede op til forventningerne, fordi meritlærerne har en anden uddannelse at "falde tilbage på". Tilsammen kan disse resultater tolkes i retning af, at meritlærere er lidt mere mobile på arbejdsmarkedet qua deres bredere kvalifikationer og længere erfaring, men det bør ikke udgøre en væsentligt større udfordring for folkeskolen at fastholde meritlærerne i lærerjobbet end de ordinært uddannede lærere. Det er et væsentligt viden, hvis man ønsker flere meritlærere.

Samlet set giver denne kortlægning anledning til at overveje, om der fremover er brug for, at der aktivt gøres noget for at øge tilgangen til meritlæreruddannelsen? Og i givet fald, om det så handler om at få flere lærere, der kan det samme, og på mange måder ligner de ordinært uddannede lærere? Eller om det i stedet handler om at gøre en dyd ud af, at meritlærere – ud over læreruddannelsen - kommer med andre uddannelsesbaggrunde og erhvervserfaringer? Disse spørgsmål må andre undersøgelser, herunder EVA's igangværende undersøgelse om meritlærere og de ikke-læreruddannede i grundskolen, være med til at kaste lys over.

2 Indledning

Folkeskolens lærersammensætning er under forandring, og flere af de lærere, der underviser eleverne i folkeskolen, har ikke en formel læreruddannelse. Tendensen er den samme, når man betragter perioden fra 2012 og frem til i dag, uanset forskelle i opgørelsesmetode (se fx AE, 2023, 2022; Kristensen, 2023; EVA, 2021).

Der er flere forklaringer bag udviklingen. Helt overordnet set kan vanskeligheder med at rekruttere læreruddannede til ledige lærerstillinger skyldes et faldende antal nyuddannede lærere. Selvom læreruddannelsen er blandt de ti mest søgte uddannelser i Danmark, har søgningen været vigende i de senere år, og frafaldet er højt og stigende (DP, 2023a, 2023c). Derudover finder såvel nyuddannede lærere som mere erfarne lærere også job uden for folkeskolen, fx på fri- og privatskoler, i anden undervisning, i andre lærerrelevante job eller helt andre brancher (se fx AE, 2024, om de nyuddannede og Epinion, 2017, mere generelt). Tilsammen har de to forhold – dvs. færre læreruddannede og andre jobmuligheder – affødt en del undersøgelser af, hvad der skal til for at fastholde lærere i folkeskolen (se fx Plauborg m.fl., 2022).

Udviklingen er imidlertid ikke ens over hele landet, da det særligt er i det østlige Danmark, at andelen af lærere uden en læreruddannelse i folkeskolen er høj (op mod hver femte i Region Hovedstaden og Region Sjælland), mens andelen er væsentligt lavere i det vestlige Danmark (ca. hver tiende i regionerne Midt- og Nordjylland) (EVA, 2021).

Der kan være flere forklaringer bag den geografisk skæve udvikling. For det første kan placering af læreruddannelsesstederne spille en rolle ift. det lokale udbud af nyuddannede lærere. For det andet kan alternative jobmuligheder for læreruddannede variere med geografien. For det tredje kan adgangen til kvalificerede personer med *andre* uddannelsesbaggrunde, som kan undervise i folkeskolen – hvis *ikke* der kan rekrutteres læreruddannede – variere med geografien (Kristensen, 2023). Netop lærere med *andre* uddannelsesbaggrunde – og som altså *ikke* har en læreruddannelse – er ét af fokuspunkterne i denne rapport, bl.a. fordi de – i princippet – på sigt kunne blive meritlærere. Denne gruppe udgør i hvert tilfælde en del af det potentielle rekrutteringsgrundlag for fremtidige meritlærere.

En meritlæreruddannelse er et alternativ til den ordinære læreruddannelse for personer, der i forvejen har en uddannelse samt evt. erhvervs erfaring, og som ønsker at uddanne sig til lærer. Set i lyset af det faldende antal ordinært uddannede lærere er det relevant at se på, om meritlæreruddannelsen kan være en del af svaret på, hvordan der kan sikres flere kvalificerede lærere til folkeskolen. I sit folkeskoleudspil har regeringen skrevet: "Læreruddannelsen skal fortsat være hovedve-

jen ind i folkeskolen, men regeringen ønsker at åbne skolens døre for undervisere med andre baggrunde og kompetencer” (Regeringens Folkeskoleudspil, 2023, s. 29). I den aftale om folkeskolens kvalitetsprogram, som blev indgået blandt folkeskoleforligskredsen i marts 2024, nævnes en styrkelse af meritlæreruddannelsen som et konkret initiativ i denne retning. Her står der, at ”uddannelses- og forskningsministeren vil tage initiativ til at styrke meritlæreruddannelsen og understøtte mulighederne for skolebaseret læreruddannelse, herunder Teach First-lignende ordninger” (Folkeskoleforligskredens aftale om folkeskolens kvalitetsprogram – frihed og fordybelse, 2024, s. 13).

Der vil dog gå en rum tid før en eventuel stigning i antallet af meritlæreruddannede realiseres, da initiativet først skal udmøntes til konkret handling igennem reformarbejdet omhandlende de professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser (Folkeskoleforligskredens aftale om folkeskolens kvalitetsprogram – frihed og fordybelse, 2024, s. 12). I mellemtiden er det nyttigt at danne sig et overblik over, hvordan folkeskolerne løser rekrutterings- og fastholdelsesudfordringerne i dag, og hvordan det har udviklet sig over årene.

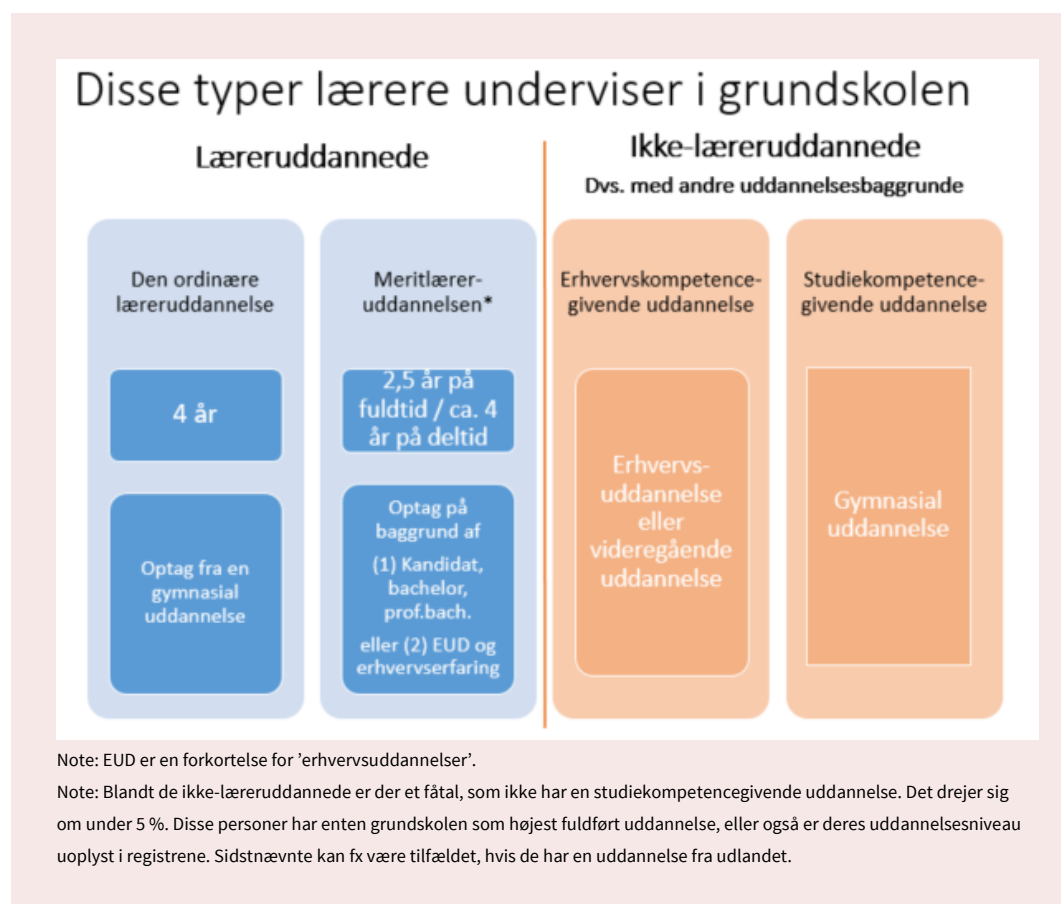
I denne rapport ser vi både på de meritlæreruddannede og de ikke-læreruddannede, der underviser i grundskolen. De to grupper har det til fælles, at de begge har *andre uddannelsesbaggrunde* end den ordinære læreruddannelse som afsæt for at undervise i grundskolen, jf. boksen ”Betegnelser for lærere i denne rapport”.

Betegnelser for lærere i denne rapport

I denne rapport bruger vi følgende betegnelser for lærere i grundskolen, som har forskellige uddannelsesbaggrunde. Der skelnes overordnet set mellem **læreruddannede** og **ikke-læreruddannede**.

De **læreruddannede** kan have en **ordinær læreruddannelse** eller en **meritlæreruddannelse**. Den ordinære læreruddannelse optager studerende på baggrund af en gymnasial uddannelse og tager fire år. Meritlæreruddannelsen optager studerende, som har en forudgående uddannelse og eventuel erhvervs erfaring, som vist i figuren nedenfor. Meritlæreruddannelsen kan læses på deltid eller fuldtid og udbydes i forskellige versioner, fx som en almindelig merit, Teach First eller trainee-merit.

De **ikke-læreruddannede** kan enten have en **erhvervskompetencegivende** uddannelse eller en **studiekompetencegivende** uddannelse. De *erhvervskompetencegivende* uddannelser omfatter både erhvervsuddannelserne og de videregående uddannelser, og de giver adgang til såvel arbejdsmarkedet som til videre uddannelse. Hensigten med de *studiekompetencegivende* uddannelser, dvs. de gymnasiale uddannelser, er at være adgangsgivende til videre uddannelse.

2.1 Formål og læsevejledning

Det overordnede formål med denne rapport er at bidrage til en kvalificering og nuancering af debatten om manglen på uddannede lærere i folkeskolen. Vi kaster for det første lys på det aktuelle rekrutteringsgrundlag, dvs. vi ser på, hvor mange hhv. ordinært læreruddannede og meritlæreruddannede der er, hvor de arbejder, og hvad der karakteriserer dem (kapitel 3). Her ser vi på de læreruddannedes ansættelse i de forskellige dele af grundskolen (dvs. folkeskolen, fri- og privatskoler, specialskoler, ungdoms- og efterskoler), i anden undervisning samt i andre brancher.

I kapitel 4 ser vi nærmere på de ikke-læreruddannede, som allerede nu arbejder i grundskolen. Det gør vi fordi nogle af disse – i princippet – kan tænkes at blive meritlærere i fremtiden. Vores fokus er på lærere, der underviser i folkeskolen samt på fri- og privatskolerne. Det bemærkes, at når vi skriver "folkeskoler", menes folkeskolens *almene* skoler. Det vil bl.a. sige, at de offentlige specialskoler ikke indgår i denne afgrænsning. Se boksen "Sammenligningen mellem folkeskolen og fri-/privatskolerne" nedenfor for yderligere forklaring. Vi ser på forskelle imellem de ikke-læreruddannede lærere ansat i hhv. folkeskolen og på fri- og privatskoler, bl.a. fordi de to dele af grundskolesektoren har forskellige ansættelsesmuligheder i henhold til folkeskoleloven. Til sidst ser vi i kapitel 5 på lærernes mobilitet på arbejdsmarkedet for at belyse eventuelle fastholdelsesudfordringer. Fokus her er på læreres bevægelser fra folkeskolen til andre dele af grundskolen, til anden undervisning og til andre brancher.

Sammenligningen mellem folkeskolen og fri- og privatskoler

Sammenligningen mellem folkeskolen og fri- og privatskoler

I rapportens kapitel 4 sammenligner vi sammensætningen af lærere ansat hhv. i folkeskolen og på fri- og privatskoler. **Fri- og privatskoler** er den betegnelse, vi bruger i rapporten om den mangfoldighed af frie grundskoler, som udgør et alternativ til folkeskolen. Undervisningen på de frie grundskoler skal stå mål med den undervisning, der tilbydes i folkeskolen, samt forberede eleverne til at leve i det danske samfund med dets værdier angående frihed og folkestyre i henhold til friskoleloven. Derudover har fri- og privatskolerne vide rammer for at tilrettelægge undervisningen på andre måder end folkeskolen, fx i tråd med en religiøst livssyn, en bestemt pædagogisk retning eller lignende.

Det er de *almene* folkeskoler, der inddrages i sammenligningen med fri- og privatskoler

Med "folkeskole" menes folkeskolens *almene* skoler. Det vil bl.a. sige, at de offentlige specialskoler ikke indgår i denne afgrænsning. Det er således lærere på de *almene* folkeskoler, som trækkes frem, når der sammenlignes med lærere på fri- og privatskolerne. Det er det, fordi elevgrundlaget på de almene folkeskoler alt andet lige er mere sammenlignelige med fri- og privatskolerne, end hvis man i stedet havde valgt at inddrage specialskolerne. Specialskoler findes både som offentlige og som fri-/privatskoler, men de fleste specialskoler drives af det offentlige. Elevsammensætningen på sådanne skoler har selvsagt indflydelse på personale-sammensætning, dvs. andelen af lærere, pædagoger og andre fagpersoner som fx psykologer, socialrådgivere, fysioterapeuter mv. På samme måde inddrages lærere på ungdoms- og efterskolerne heller ikke i sammenligningen mellem folkeskolen og fri- og privatskolerne. Ungdoms- og efterskoler findes også både som offentlige og som fri-/privatskoler, hvor de fleste drives som fri-/privatskoler. Eleverne her er fra 14 år og opefter, hvilket selvsagt også har indflydelse på personalesammensætning, ligesom eventuel toning (fx sport, kunst) også kan have det.

Sammenligningen er formentligt kun blevet mere relevant med tiden

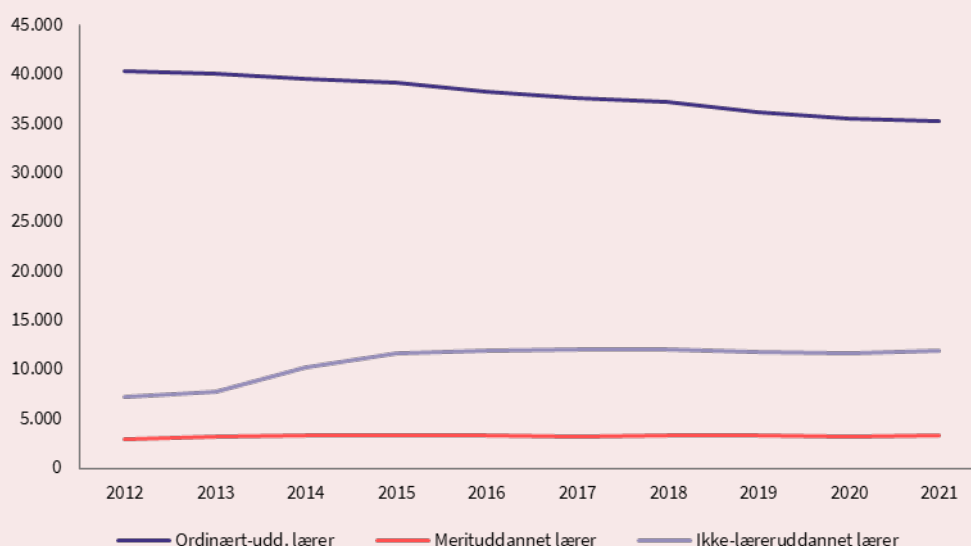
Sammenligningen er relevant af flere årsager. For det første er det nu hver femte grundskoleelev, der går på en fri- eller privatskole (19,5 % i 2022, VIVE, 2023). For det andet er der hen over årene kommet en anden geografisk fordeling af fri- og privatskoler: Hvor det tidligere især var elever i større bykommuner, der gik på fri- eller privatskole, er andelen nu størst i yderkommunerne (VIVE, 2023). De kommunale forskelle i fri-/privatskoleandelen synes ikke at kunne forklares af borgernes indkomst. I stedet peger VIVE (2023) på andre forhold som fx tradition, elevsammensætning, afstand fra hjemmet og skolelukninger i tyndt befolkede områder som bud på forhold, der kan spille en rolle ifm. forældres skolevalg til deres børn.

Boks 2.1 – Lærersammensætning i folkeskolen: først uden at skele til timetal og dernæst omregnet til fuldtidsnormer

Debatten om manglen på uddannede lærere har indtil videre centreret sig om lærere i folkeskolen. Derfor giver vi i denne boks et indblik i, hvordan sammensætningen af lærere med forskellige uddannelsesbaggrunde i folkeskolen har udviklet sig over tid.

Figur 2.1 viser antallet af den samlede bestand af hhv. ordinært uddannede lærere, meritlærere og ikke-læreruddannede fra 2012 til 2021. I figuren indgår alle lærere, og der skeles således ikke til, hvor mange eller få timer lærerne er ansat.

Figur 2.1
Samlet antal af lærere i folkeskolen fra 2012-2021, fordelt på uddannelsesbaggrund

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger.

Note: Figuren viser det samlede antal lærere i folkeskolen fra 2012 til 2021, dvs. alle lærere der har haft løntimer i november måned i det givne år, i en underviserstilling på en folkeskole.

Note: Lærere ansat på specialskoler samt på ungdoms- og efterskoler indgår ikke.

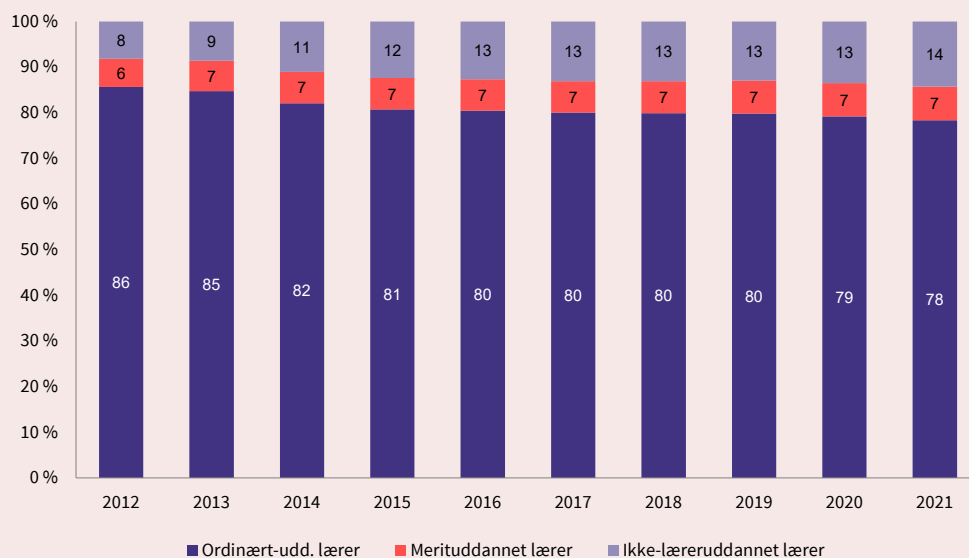
Som figuren viser, har der over tid været et fald i antallet af ordinært uddannede lærere i folkeskolen (fra ca. 40.300 til ca. 35.200), mens antallet af ikke-læreruddannede er steget i perioden (fra ca. 7.300 til ca. 12.000). Ud af den samlede lærerbestand er andelen af ikke-læreruddannede lærere således steget fra 14 % til 24 %. En stor andel af lærerne uden en formel læreruddannelse arbejder dog i ganske få timer, da denne gruppe også inkluderer dagslønnede vikarer, som arbejder færre end 20 timer i måneden. Det er også en del af forklaringen på, at andre undersøgelser afrapporterer lidt lavere andele (se fx AE, 2023)

I Figur 2.2 vises andelen af lærersammensætningen, når der tages højde for løntimer. Her fremgår det således, at andelen af ikke-læreruddannede lærere – når der opgøres i fuldtidsnormer – er steget fra 8 % til 14 % fra 2012 til 2021. Denne udvikling er meget lig, hvad tidligere studier finder (se fx Kristensen, 2023). Andelen af ordinært læreruddannede blandt de ansatte i folkeskolen er faldet fra 86 %

i 2012 til 78 % i 2021, mens andelen af meritlærere har forholdt sig stabilt på ca. 7 % af lærerstaben i folkeskolen hen over perioden.

Figur 2.2
Andelen af lærere i folkeskolen, vægtet for løntimer, fordelt på uddannelsesbaggrund

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger.

Note: Figuren viser andelen af ordinært uddannede lærere, merituddannede lærere og ikke-læreruddannede, for den samlede lærerbestand og som er ansat i underviserstillinger, når der tages højde for antal løntimer.

Note: Lærere ansat på specialskoler samt på ungdoms- og efterskoler indgår ikke.

2.2 Data og metode

Analyserne i denne kortlægning er baseret på registerdata fra Danmarks Statistik (DST) og dækker over uddannede lærere (både ordinært⁴ og merituddannede) i befolkningen samt ikke-læreruddannede lærere i folkeskolen og på fri- og privatskoler i perioden 2012-2021. Analyserne baserer sig blandt andet på DST's elevregister (KOTRE), uddannelsesqualifikationsregister (UDKV) og den registerbaserede arbejdsmarkedsstatistik (RAS). En detaljeret oversigt over anvendte registre og populationsafgrænsninger findes i appendiks B.

4 Lærere, som er uddannede fra den frie læreruddannelse i Ollerup, indgår i gruppen af ordinært uddannede lærere.

3 Læreruddannede i arbejdsstyrken

I dette kapitel ser vi nærmere på de læreruddannede i *arbejdsstyrken*: Hvor mange er der, hvor er de ansat, og hvordan har udviklingen over tid set ud?

3.1 Kapitlets hovedresultater

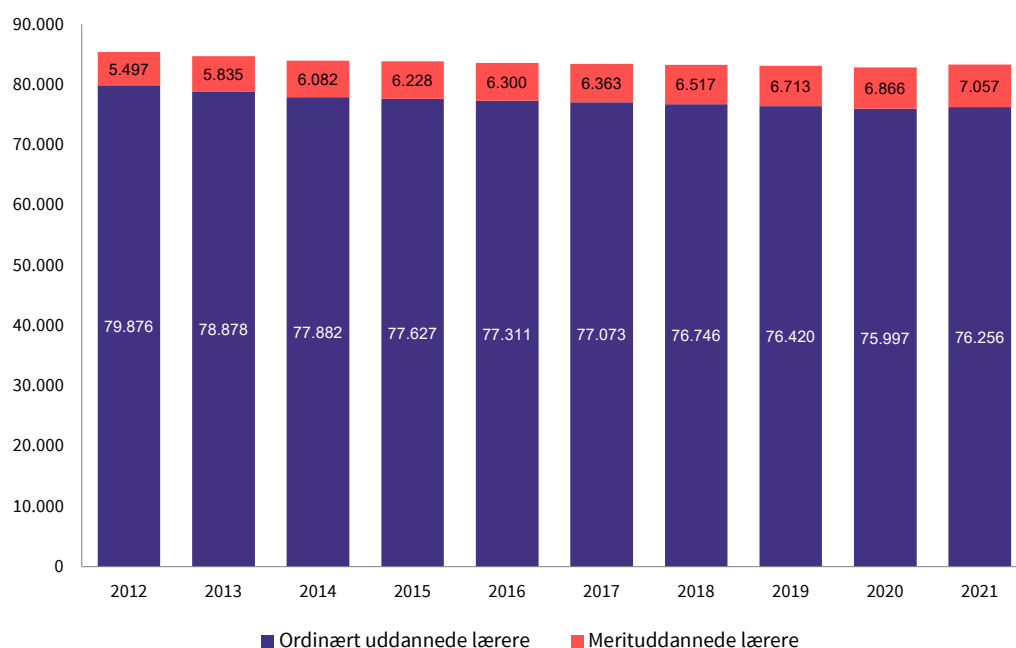
Kapitlets hovedresultater:

- Der er i dag færre ordinært uddannede lærere, men flere merituddannede lærere. Stigningen i antallet af meritlærere er dog ikke nok til at undgå et samlet fald i antallet af læreruddannede i arbejdsstyrken. Det drejer sig om et fald på 2,4 % hen over perioden 2012-2021.
- Halvdelen af de læreruddannede arbejder i folkeskolen og knap hver tiende arbejder på en fri- eller privatskole. Hver femte læreruddannet arbejder i en anden branche uden for undervisningssektoren. Dette mønster er i 2021 ens for både ordinært uddannede lærere og merituddannede lærere.
- I folkeskolen er der blevet færre ordinært uddannede lærere: fra lidt over 43.000 i 2012 til omkring 38.000 i 2021. Ud af det samlede antal ordinært uddannede lærere er andelen, som arbejder i folkeskolen, faldet fra 54 % i 2012 til 50 % i 2021.
- De fleste meritlærere har en mellemlang videregående uddannelse (29 %) eller en lang videregående uddannelse (22 %) bag sig. Disse uddannelser ligger typisk inden for hhv. det pædagogiske og det humanistiske/teologiske fagområde.
- 16 % af meritlærerne har en erhvervsfaglig uddannelse, inden de uddannede sig til lærer. Blandt dem er halvdelen uddannet inden for fagområdet kontor, handel og forretningsservice, mens 24 % er uddannet inden for området teknologi, byggeri og transport.

3.2 Færre ordinært uddannede og flere merituddannede

I 2021 var der i alt 83.313 læreruddannede i arbejdsstyrken, hvilket er et fald på 2,4 % på knap ni år, idet tallet var 85.373 i 2012. I 2021 fordelte de læreruddannede sig sådan, at der var 76.256 ordinært læreruddannede og 7.057 meritlæreruddannede, jf. Figur 3.1. Således udgør meritlærerne ca. 8,5 % af det samlede antal læreruddannede i arbejdsstyrken. Siden 2012 er antallet af ordinært uddannede lærere faldet med 4,5 %, mens antallet af meritlæreruddannede er steget med 28,4 %.

Figur 3.1
Antallet af ordinært- og merituddannede lærere i arbejdsstyrken i perioden 2012-2021

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger.

Note: Figuren viser udviklingen i antallet af ordinært uddannede lærere og merituddannede lærere i arbejdsstyrken.

3.3 Ens beskæftigelsesmønstre for ordinære lærere og meritlærere

Ser man på, hvor hhv. ordinært uddannede og merituddannede lærere finder beskæftigelse, så er mønstrene meget ens. Tabel 3.1 viser fordelingen af brancher for personer i arbejdsstyrken med en læreruddannelse i 2021 fordelt på hhv. ordinært uddannede lærere og merituddannede lærere.

Tabel 3.1
Beskæftigelsesmønstre for læreruddannede i 2021 opdelt på hhv. ordinært uddannede lærere og merituddannede lærere i procent

	Ordinært uddannede lærere	Merituddannede lærere
Folkeskolen	50 %	50 %
Fri- og privatskoler	9 %	9 %
Specialskoler	4 %	3 %
Ungdoms- og efterskoler	5 %	3 %
Anden undervisning	10 %	12 %
Anden branche	21 %	20 %
Ledig	2 %	2 %
Total	100 %	100 %

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Note: Tabellen viser fordelingen af arbejdsbrancher for hhv. ordinært uddannede lærere og merituddannede lærere i 2021. Ud af de 38.081 ordinært uddannede lærere, der arbejder i folkeskolen, er omkring 3 % ansat i en lederstilling. Dette gør sig gældende for 2 % af de 3.526 merituddannede lærere, der arbejder i folkeskolen.

Note: Specialskoler kan være offentlige og private. De ordinært uddannede lærere, der er ansat på specialskoler, er fordelt således, at 87 % er offentligt ansat, og 13 % er privatansatte. De tilsvarende tal for meritlærere ansat på specialskoler er hhv. 89 % offentligt og 11 % privat.

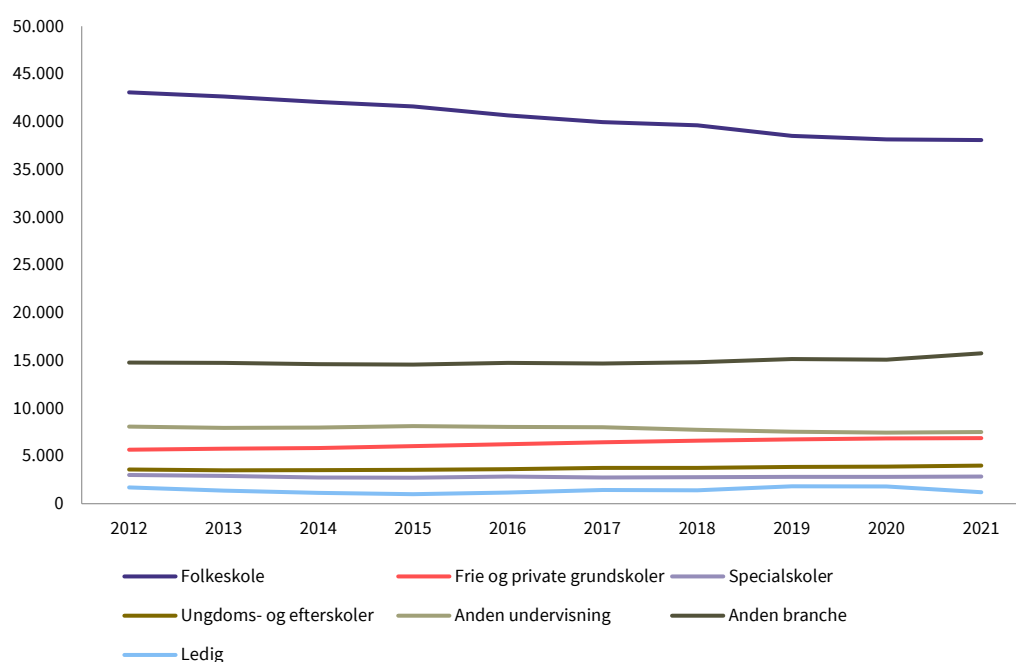
Note: Ungdoms- og efterskoler kan være offentlige og private. De ordinært uddannede lærere, der er ansat på ungdoms- og efterskoler, er fordelt således, at 29 % er offentligt ansat, og 71 % er privatansatte. De tilsvarende tal for meritlærere ansat på ungdoms- og efterskoler er hhv. 39 % offentligt og 61 % privat.

For begge lærergrupper er det 50 %, som arbejder i folkeskolen, og 9 %, der arbejder på en fri- eller privatskole. Ca. 18-19 % af de læreruddannede arbejder på enten specialskoler, ungdoms- og efterskoler eller med anden undervisning. Hver femte læreruddannede (20-21 %) arbejder i andre brancher, som ikke umiddelbart er undervisningsrelaterede.

3.4 I folkeskolen er der blevet færre ordinært læreruddannede og lidt flere meritlærere

Som nævnt indledningsvist er antallet af ordinært læreruddannede i arbejdsstyrken samlet set faldet fra 2012 til 2021. Figur 3.2 viser, at det særligt er i folkeskolen, at der med tiden er blevet færre ordinært uddannede lærere. I 2012 var der lidt over 43.000 ordinært uddannede lærere i folkeskolen. Det tal er faldet til omkring 38.000 i 2021.

Figur 3.2
Udvikling i antallet af ordinært uddannede lærere i forskellige brancher i perioden 2012-2021

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

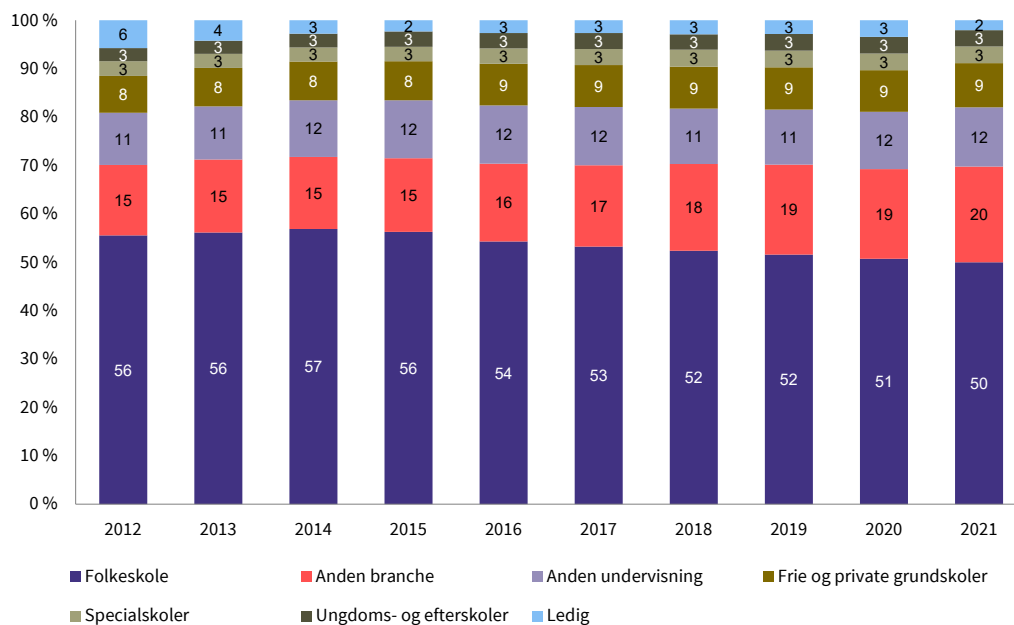
Note: Figuren viser udviklingen i branchefordelinger for ordinært uddannede lærere i arbejdsstyrken.

Udover folkeskolen finder de ordinært uddannede lærere i højere grad beskæftigelse i andre brancher end i undervisning: Antallet her er steget fra cirka 14.800 personer i 2012 til 15.800 i 2021. Der er også lidt flere ordinært uddannede lærere, der arbejder på fri- og privatskoler, hvor der har været en stigning fra omkring 5.700 personer i 2012 til 6.900 i 2021. Samlet set viser graferne, at den største udvikling over tid er, at der er færre ordinært uddannede lærere, som arbejder i folkeskolen. Der er lidt flere, som arbejder på fri- og privatskoler eller i brancher helt uden for undervisningssektoren, men disse udviklinger er forholdsvis begrænsede sammenlignet med det faldende antal ordinært uddannede lærere ansat i folkeskolen.

Når vi som i Figur 3.3 ser på udviklingen i andelen af branchefordelinger for ordinært uddannede lærere i arbejdsstyrken, ser vi, at andelen af ordinært uddannede lærere, som arbejder i folkesko-

len, er faldet fra 54 % i 2012 til 50 % i 2021. Andelen, der arbejder i andre brancher end undervisning og i fri- og privatskoler, er derimod steget med 2 procentpoint. Som vi så i Figur 3.3, skyldes disse udviklinger i højere grad et fald i antallet af ordinært uddannede lærere, der arbejder i folkeskolen, mere end at antallet i de to andre brancher er steget.

Figur 3.3
Udviklingen i andelen af ordinært uddannede lærere i forskellige brancher i perioden 2012-2021

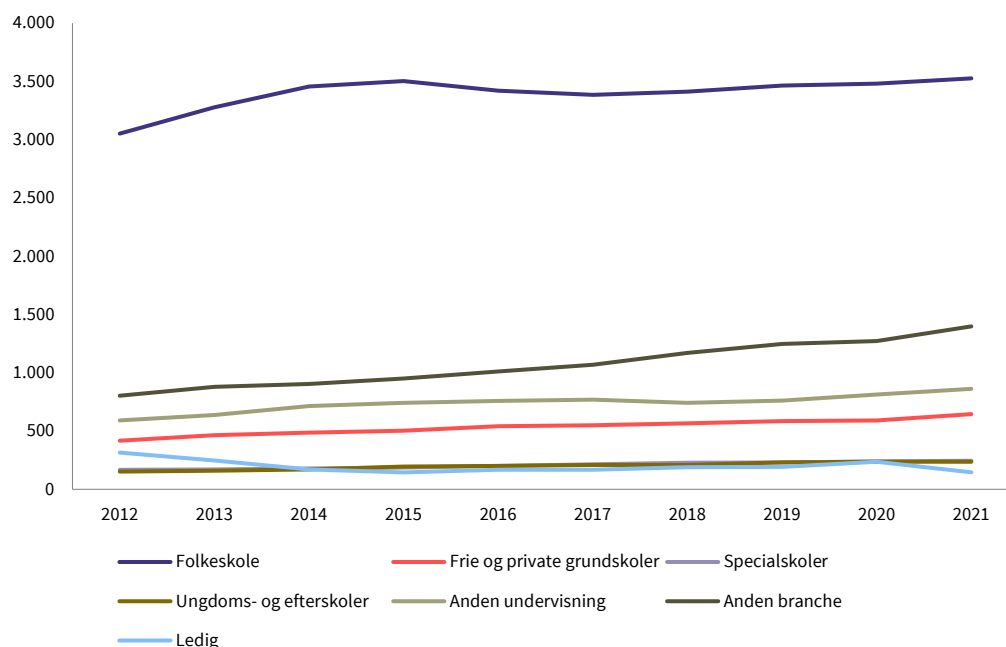

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Note: Figuren viser udviklingen i andelen af branchefordelinger for ordinært uddannede lærere i arbejdsstyrken.

Meritlærerne udgør, som vi har set, ca. 8,5 % af det samlede antal læreruddannede i 2021. I 2012 udgjorde meritlærere 6,4 % af de læreruddannede. Vi har også set, at deres beskæftigelsesmønster i 2021 til forveksling ligner mønsteret for de ordinært uddannede lærere. Bag denne ensartethed ligger imidlertid en interessant udvikling over tid. Figur 3.4 viser udviklingen i den branchemæssige fordeling af de merituddannede læreres beskæftigelse fra 2012 til 2021.

Figur 3.4
Udvikling i antallet af merituddannede lærere i forskellige brancher i perioden 2012-2021

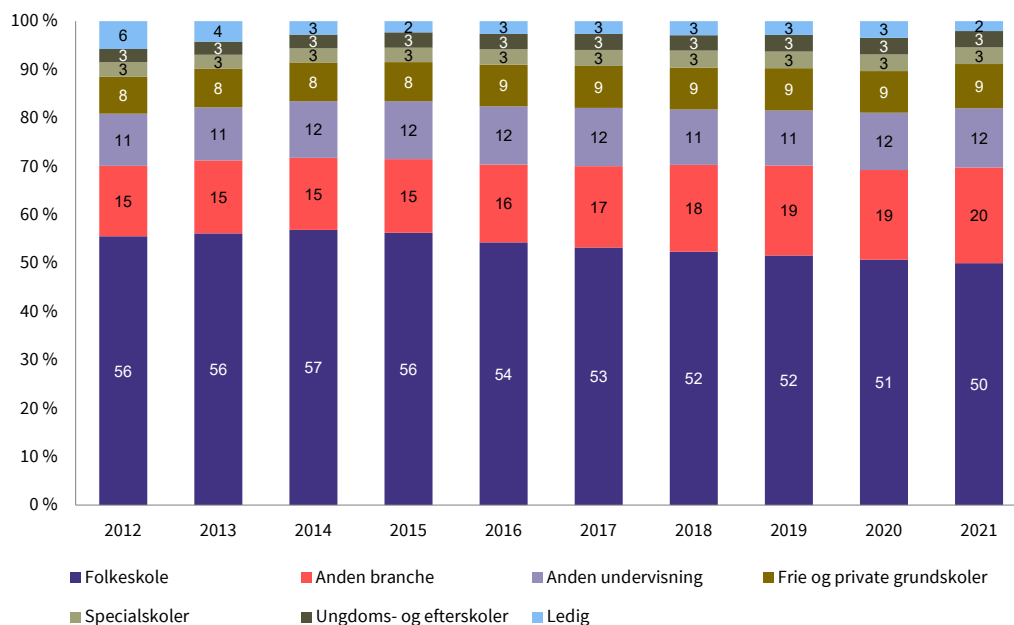
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Note: Figuren viser udviklingen i branchefordelinger for merituddannede lærere i arbejdsstyrken.

Antallet af meritlærere er, som det ses af figuren, steget i de fleste brancher. Antallet af merituddannede lærere, som arbejder i folkeskolen, er fx steget fra omkring 3.000 personer i 2012 til 3.500 i 2015 for derefter at falde lidt og siden stabilisere sig ved 3.500 i 2021. Andelen af meritlærere, som er ansat i folkeskolen, var således 55,5 % i 2012 og 50 % i 2021. Antallet af meritlærere, der arbejder i andre brancher end undervisningsbranchen, er også steget: fra 800 i 2012 til 1.400 i 2021. Antallet af meritlærere, der arbejder med anden undervisning, er steget fra 600 til 850, og antallet af meritlærere i fri- og privatskoler er derudover steget fra 400 til 650. Samlet set viser grafen således, at meritlærerne finder ansættelse bredt. Ikke kun i folkeskolen, men i høj grad også på fri- og privatskoler og i anden undervisning, men også i stor stil i brancher helt uden for undervisning. Her er der sket en forholdsvis markant udvikling over tid, idet andelen af meritlærere ansat i andre brancher er steget fra 14,6 % i 2012 til 19,8 % i 2021. Bredden i meritlærernes beskæftigelse kan tænkes at hænge sammen med det forhold, at meritlærere i sagens natur har en anden uddannelse at trække på – ud over lærerruddannelsen – når de søger job.

I Figur 3.5 ser vi på udviklingen i andelen af branchefordelinger for merituddannede lærere i arbejdsstyrken. Her ser vi, som for de ordinært uddannede lærere, at andelen, der arbejder i folkeskolen, er faldet i perioden fra 2012-2021. Denne udvikling dækker dog ikke over et fald i antallet af meritlærere, der arbejder i folkeskolen, der, som vi så i Figur 3.4, er steget en smule i perioden. Udviklingen skyldes snarere, at antallet af meritlærere, som arbejder i brancher uden for undervisning, er steget i perioden.

Figur 3.5
Udvikling i andelen af merituddannede lærere i forskellige brancher i perioden 2012-2021

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

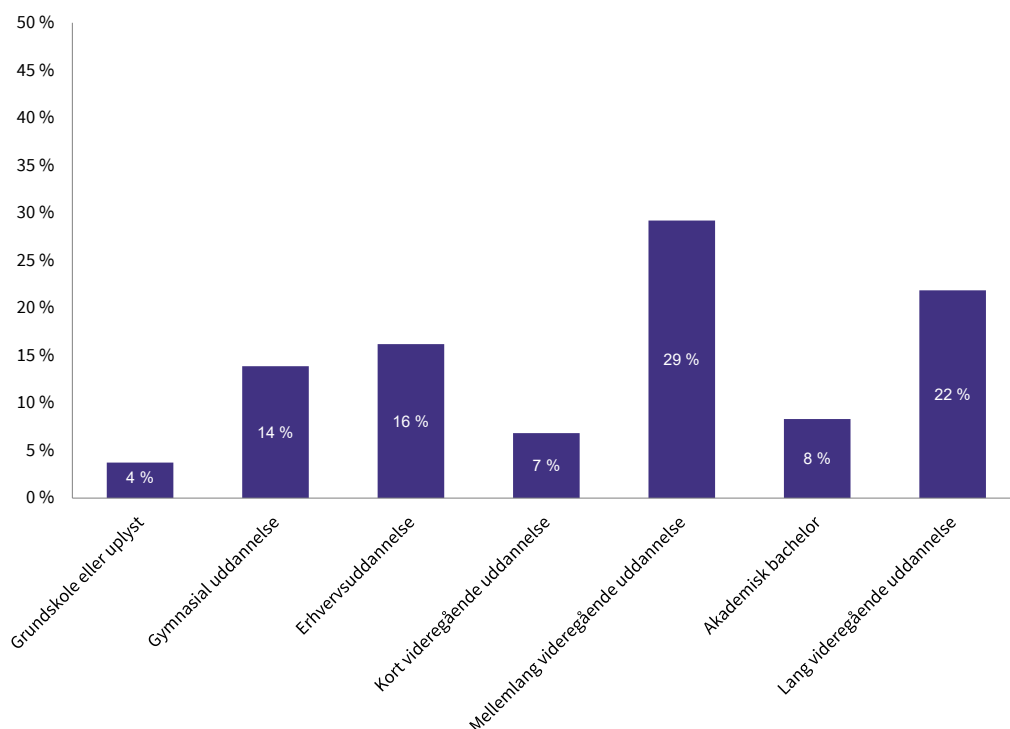
Note: Figuren viser udviklingen i andelen af branchefordelinger for merituddannede lærere i arbejdsstyrken.

3.5 Meritlærernes tidligere uddannelse er typisk pædagogisk eller humanistisk

Meritlærere har i udgangspunktet en anden uddannelse bag sig, inden de har taget læreruddannelsen, jf. boksen "Om meritlæreruddannelse". Figur 3.6 viser meritlærere i arbejdsstyrkens højest gennemførte uddannelse, hvor det fremgår, at størstedelen har en mellemlang videregående uddannelse (29 %) eller en lang videregående uddannelse (22 %). 16 % har en erhvervsuddannelsesbaggrund. Der er i alt 18 %, som enten har en gymnasial uddannelse, grundskolen som højest fuldført eller uoplyst uddannelse. Nogle af disse har formentlig fået merit for dele af en tidligere påbegyndt, men uafsluttet uddannelse eller fra udenlandske uddannelsesforløb.

Figur 3.6
Højeste fuldførte uddannelsesniveaue for meritlærere i arbejdsstyrken i 2021

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger.

Note: Figuren viser højeste fuldførte uddannelsesniveaue for meritlæreruddannelsen for meritlærere i arbejdsstyrken. Uddannelserne, som figuren vedrører, er højeste fuldførte uddannelse før færdiggørelse af meritlæreruddannelsen.

Tabel 3.2 viser for meritlærere med gennemførte erhvervskompetencegivende uddannelser, hvilket hovedområde uddannelsen tilhører. Her ses det for det første, at størstedelen af meritlærerne med en mellemlang videregående uddannelse er uddannet inden for det pædagogiske område, hvor den hyppigste uddannelse er en pædagoguddannelse. Blandt meritlærere, som er uddannet fra universitetet, har de fleste en uddannelse inden for det humanistiske og teologiske område: hhv. 44 % og 49 % blandt meritlærere med hhv. en akademisk bachelor og en lang videregående uddannelse. Af meritlærere med en lang videregående uddannelse inden for det humanistiske og teologiske område er de mest hyppige uddannelser hhv. historie, dansk og engelsk, som tilsammen udgør 30 % af denne gruppe. Se Appendiks-tabel C.1 for en oversigt over de 50 største uddannelser, som de meritlæreruddannede har af erhvervskompetencegivende uddannelser.

Blandt meritlærere med en erhvervsuddannelse er halvdelen uddannet inden for fagområdet kontor, handel og forretningsservice, mens 24 % er uddannet inden for området teknologi, byggeri og transport. Inden for sidstnævnte fagområde er meritlærerne især uddannet inden for teknologiområdet, hvor uddannelserne klejnsmed og teknisk designer blandt andet indgår, mens byggeriområdet, hvor tømrer indgår, udgør en mindre andel. Hhv. teknologiområdet og byggeriområdet udgør 17 % og 7 % af meritlærerne med en erhvervsuddannelse.

Tabel 3.2

Uddannelsesfagområder fordelt på uddannelsesniveau for meritlærere med en erhvervskompetencegivende uddannelse i arbejdsstyrken i 2021

	Procentandel af givent uddannelsesniveau	Procent af overordnede uddannelsestyper
Erhvervsuddannelse		20 %
Kontor, handel og forretningsservice (KHF)	50 %	
Teknologi, byggeri og transport (TBT)	24 %	
Fødevarer, jordbrug og oplevelser (FJO)	17 %	
Omsorg, sundhed og pædagogik (OSP)	9 %	
Kort videregående uddannelse		8 %
Samfundsfaglig, Økonomisk-Merkantil	37 %	
Fødevarer, bio- og laboratorietechnik	18 %	
Teknisk	17 %	
Øvrige fagområder	28 %	
Mellemlang videregående uddannelse		35 %
Pædagogisk	62 %	
Sundhedsfaglig	10 %	
Fødevarer, Bio- og laboratorietechnik	8 %	
Øvrige fagområder	21 %	
Akademisk bachelor		10 %
Humanistisk og teologisk	44 %	
Samfundsvidenskab	23 %	
Kunstnerisk	17 %	
Øvrige fagområder	16 %	
Lang videregående uddannelse		27 %
Humanistisk og teologisk	49 %	
Samfundsvidenskab	18 %	
Naturvidenskab	11 %	
Øvrige fagområder	23 %	
Meritlærere med kompetencegivende uddannelse i arbejdsstyrken i alt		100 %

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger.

Note: Tabellen viser de tre mest hyppige fagområder for hvert uddannelsesniveau for meritlærere i arbejdsstyrken. Uddannelserne, som tabellen vedrører, er højeste fuldførte uddannelse før færdiggørelse af meritlæreruddannelsen. Hvis der er fuldført flere uddannelser på sammen niveau, er det den senest gennemførte der vises i tabellen. Tabellen viser andelen for hvert uddannelsesniveau ud af den samlede andel af *erhvervskompetencegivende uddannelser*. Andelen af hvert uddannelsesniveau ud af den samlede mængde meritlærere kan ses i Figur 3.6.

Om meritlærerruddannelsen

Meritlærerruddannelsen er en uddannelse, der, ligesom den ordinære lærerruddannelse, kvalificerer den færdiguddannede til at arbejde som lærer i grundskolen. Meritlærerruddannelsen henvender sig dels til personer, som har afsluttet en kandidat-, bachelor- eller professionsuddannelse. Dels til personer, som er fyldt 25 år, har en erhvervsuddannelse og to års erhvervs erfaring (Danske Professionshøjskoler, 2023, s. 12). Siden sommeren 2023 er optagelseskravet for personer med en erhvervsuddannelse, at de enten skal have to års relevant erhvervs erfaring eller fire års generel erhvervs erfaring. Derudover er alderskravet bortfaldet (jf. korrespondance med Danske Professionshøjskoler, november 2023).

Meritlærerruddannelsens opbygning

Meritlærerruddannelsen er selvfinansieret og udbydes hos de uddannelsessteder, der udbyder den ordinære lærerruddannelse (Bekendtgørelse af lov om uddannelse til professionsbachelor, 2023, § 28). Meritlærerruddannelsen kan gennemføres i løbet af 2,5 år på fuldtid eller 4 år på deltid (Danske Professionshøjskoler, 2023, s. 12). Meritlærerruddannelsen udbydes tre i forskellige versioner: almindelig merit, Teach First-merit og trainee-merit. De forskellige meritlærerruddannelser varierer i deres opbygning og i visse tilfælde i elementer af uddannelsernes indhold. Hvor studerende på *Teach First-merit* og *trainee-merit* er ansat i en uddannelses- eller lærerstilling sideløbende med studiet, veksler den studerende på *almindelig merit* mellem praktikperioder og perioder med undervisning.

Tildeling af merit for tidligere uddannelse

Den studerende kan søge om at få merit for fag eller praktikforløb på meritlærerruddannelsen (Bekendtgørelse af lov om uddannelse til professionsbachelor, 2023, § 31). Tildeling af merit for dele af uddannelsen sker på baggrund af en individuel vurdering af kvalifikationer (se fx Professionshøjskolen Absalon, Meritlærerruddannelsen, 2024).

4 Lærersammensætningen i grundskolen

I dette kapitel undersøger vi lærersammensætningen inden for folkeskolen samt på fri- og privatskoler.⁵ Vi opdeler lærerne efter, om de har en ordinær læreruddannelse, en meritlæreruddannelse, eller om de er ikke-læreruddannede. Blandt gruppen af ikke-læreruddannede, skelner vi mellem, om de ikke-læreruddannede lærere har gennemført en *erhvervs*kompetencegivende uddannelse eller ej, jf. boksen ”Betegnelser for lærere i denne rapport” i kapitel 1. Vi har særligt fokus på det *fuldtidsansatte* personale, der arbejder i lærerjob, da vi her ser den største forskel i andelen af lærere uden en læreruddannelse i folkeskolen og på fri- og privatskoler. Den fuldtidsansatte ikke-læreruddannede må samtidig også antages – potentielt – at være i målgruppen af personer, for hvem en meritlæreruddannelse kunne være en relevant overvejelse.

4.1 Kapitlets hovedresultater

Kapitlets hovedresultater:

- Der er stor forskel på andelen af ikke-læreruddannede lærere i hhv. folkeskolen og på fri- og privatskolerne. Denne forskel kommer særligt til udtryk, når vi ser på det fuldtidsansatte lærerpersonale, hvilket her defineres som lærere, der arbejder mindst 30 timer om ugen.
- Hhv. 48 % og 67 % af de fuldtidsansatte ikke-læreruddannede lærere i folkeskolen og fri- og privatskoler har en erhvervskompetencegivende uddannelse og er ikke i gang med en læreruddannelse.
- Antallet af fuldtidsansatte ordinært uddannede lærere i folkeskolen er faldet fra godt 35.500 fuldtidsansatte ordinært uddannede lærere i 2012 til ca. 30.000 i 2021.
- Analysen tyder ikke på, at de ordinært uddannede lærere i stedet i højere grad arbejder på deltid. Det samlede antal deltidsansatte lærere i folkeskolen er steget fra omkring 10.000 i 2012 til omkring 14.300 i 2021, men denne stigning i det samlede antal deltidsansatte drives især af lærere, som ikke er læreruddannede.

---

5 Se boksen ”Sammenligningen mellem folkeskolen og fri- og privatskoler” i afsnit 2.1 for yderligere forklaring.

- 85 % af både de ordinært uddannede lærere og de merituddannede lærere i folkeskolen arbejdede i 2021 på fuldtid. Denne andel har ligget mellem 82 % og 83 % mellem 2013 og 2021 for ordinært uddannede lærere, mens andelen er svinget fra 82 % til 85 % for merituddannede lærere.

Boks 4.1 – Ansættelsesmuligheder i folkeskolen og fri- og privatskoler

Vi sammenholder i denne del af undersøgelsen lærersammensætningen i folkeskolen og på fri- og privatskoler. Givet de aktuelle rekrutteringsudfordringer i folkeskolen samt regeringens folkeudspil fra 2023, hvor ambitionen lød, at flere ”faglærte og personer med en videregående uddannelse [...] får bedre mulighed for at skifte spor til lærergerningen senere i livet [...]” (Regeringen 2023, s. 30), er det relevant at undersøge, hvordan rekrutterings- og fastholdelsessituationen ser ud andre steder i grundskolen, helt specifikt blandt fri- og privatskolerne. Denne sammenligning er relevant af flere forskellige årsager, jf. boksen ”Sammenligningen mellem folkeskolen og fri-/privatskoler i afsnit 2.1”. Det er dog samtidig vigtigt at fremhæve, at folkeskolen og fri- og privatskoler – i henhold til Folkeskoleloven – har forskellige udgangspunkter ift. at rekruttere lærere uden en formel læreruddannelse.

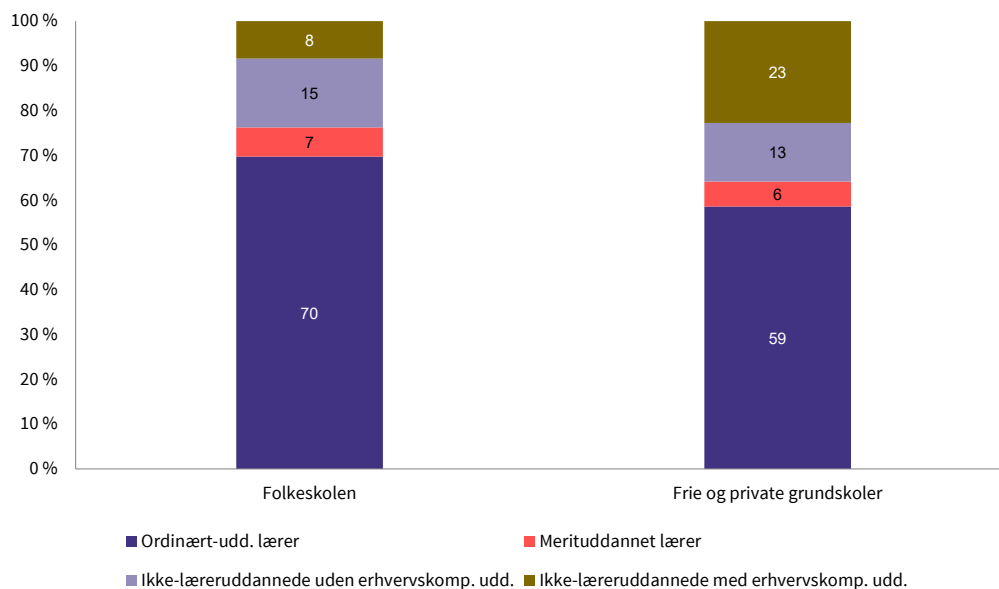
Folkeskolen: Undervisere i folkeskolens 1.-10 klasse skal som udgangspunkt have gennemført uddannelsen til lærer i grundskolen, jf. folkeskolelovens § 28. Dog kan ansættes personer med særlige kvalifikationer til at undervise i enkelte fag, jf. § 28, stk. 2. Kun i helt særlige tilfælde kan bestemmelserne vedr. uddannelse og særlige kvalifikationer fraviges, jf. § 30c.

Fri- og privatskoler: De er ikke underlagt specifikke krav til uddannelse eller kvalifikationer ud over krav om *danskkundskaber*, jf. fri- og privatskolelovens § 6a. Der består således ikke andre krav til skolen ifm. ansættelse af lærere, end at skolen skal overholde *stå-mål-med-kravet* samt *frihed- og folkestyrekravet*, jf. fri- og privatskolelovens § 1, stk. 2.

4.2 Højere andel fuldtidsansatte ikke-læreruddannede lærere i fri- og privatskoler end folkeskolen

Figur 4.1 viser lærersammensætningen i 2021 af den samlede bestand af lærere i hhv. folkeskolen og fri- og privatskoler fordelt på lærerens uddannelsesbaggrund og uden skelen til ansættelsesgrad. Andelen i figuren dækker således over *alle* lærere, og der skeles ikke til, om de er fuldtids- eller deltidsansat. Vi ser her, at en relativ stor andel i både folkeskolen og i fri- og privatskoler har en *anden* uddannelse end læreruddannelsen, men at der også er stor forskel på folkeskolen, hvor andelen er 24 %, og fri- og privatskoler, hvor andelen er 36 %. De ikke-læreruddannede med en erhvervskompetencegivende uddannelse udgør 8 % i folkeskolen, mens denne gruppe udgør 23 % i fri- og privatskoler. Andelen af meritlærere er nogenlunde den samme i folkeskolen og fri- og privatskoler (hhv. 7 % og 6 %).

Figur 4.1
Lærersammensætningen i folkeskolen og fri- og privatskoler fordelt på lærernes uddannelsesbaggrund i 2021

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger.

Note: Figuren viser andelen af den samlede bestand af hhv. ordinært uddannede lærere, merituddannede lærere, og ikke-læreruddannede lærere hhv. med og uden en erhvervskompetencegivende uddannelse fordelt på folkeskole og fri- og privatskoler. Personer indgår, hvis de i november måned i 2021 har været ansat i en lærerstilling.

Note: Lærere ansat på specialskoler samt på ungdoms- og efterskoler indgår ikke.

I Figur 4.2 opdeler vi lærerne efter ugentlige timetal, hvor lærere, der er ansat til og med 30 timer om ugen, her er defineret som deltidsansatte, mens lærere, der arbejder over 30 timer om ugen, her er defineret som fuldtidsansatte.⁶ Når vi ser på fuldtidsansatte, ser vi, at andelen af ikke-læreruddannede især adskiller sig: I folkeskolen er det således kun knap hver tiende (9 %, fordelt som 6 % med en erhvervskompetencegivende uddannelse og 3 % uden) fuldtidsansatte lærer, der har en anden uddannelse, mens det for fri- og privatskoler gælder for 27 % af de fuldtidsansatte (fordelt som 20 % med en erhvervskompetencegivende uddannelse og 7 % uden). Denne forskel er ikke overraskende set i lyset af de forskellige ansættelsesmuligheder, der er i hhv. folkeskolen og fri- og privatskoler, jf. boks 4.1.

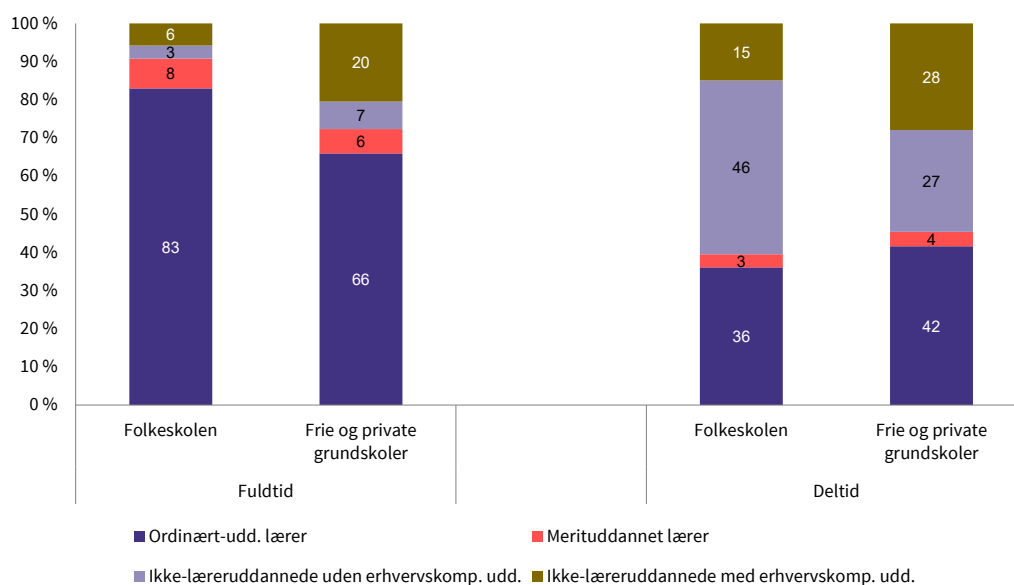
Blandt de deltidsansatte lærere har størstedelen af lærerne ikke en læreruddannelse. Dette er tilfældet for i alt 61 % i folkeskolen (fordelt som 46 % med en erhvervskompetencegivende uddannelse og 15 % uden) og i alt 55 % i fri- og privatskoler (fordelt som 28 % med en erhvervskompetencegivende uddannelse og 27 % uden). Der er dog relativt store forskelle mellem folkeskolen og fri-

⁶ Denne definition afviger fra Dansk Lærerforenings definition af fuldtidsansatte, hvor fuldtidsansatte lærere er defineret ved, at de i gennemsnit arbejder 37 timer om ugen. Figur C.1 i appendiks C viser, at en stor andel af lærerne arbejder mellem 30-37 timer om ugen, hvorfor vi i analysen opererer med denne definition.

og privatskoler, ift. hvor stor en andel af de deltidsansatte ikke-læreruddannede, der har en erhvervskompetencegivende uddannelse. Her er det omkring en tredjedel af de deltidsansatte ikke-læreruddannede lærere i folkeskolen, som har en erhvervskompetencegivende uddannelse, mens det i fri- og privatskoler er lidt over halvdelen af de ikke-læreruddannede undervisere.

De ikke-læreruddannede uden en uddannelse er i høj grad unge, som har gymnasiet som højeste fuldførte uddannelse, og som i et sabbatår arbejder som lærer(-vikar) på en skole (i populær tale omtalt som "4. g'ere"), samt lærerstuderende. Blandt de deltidsansatte ikke-læreruddannede lærere uden en erhvervskompetencegivende uddannelse i folkeskolen har 76 % gymnasiet som højeste fuldførte uddannelse og er *ikke* i gang med en læreruddannelse, mens dette tal er 64 % i fri- og privatskoler. Af denne gruppe er det samtidig 90 %, der i folkeskolen er mellem 18 og 24 år, mens det er omkring 70 % i fri- og privatskoler, der ligger i dette aldersinterval.

Figur 4.2
Lærersammensætningen i folkeskolen og fri- og privatskoler fordelt på fuldtid-deltidsansatte og lærernes uddannelsesbaggrund i 2021

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger.

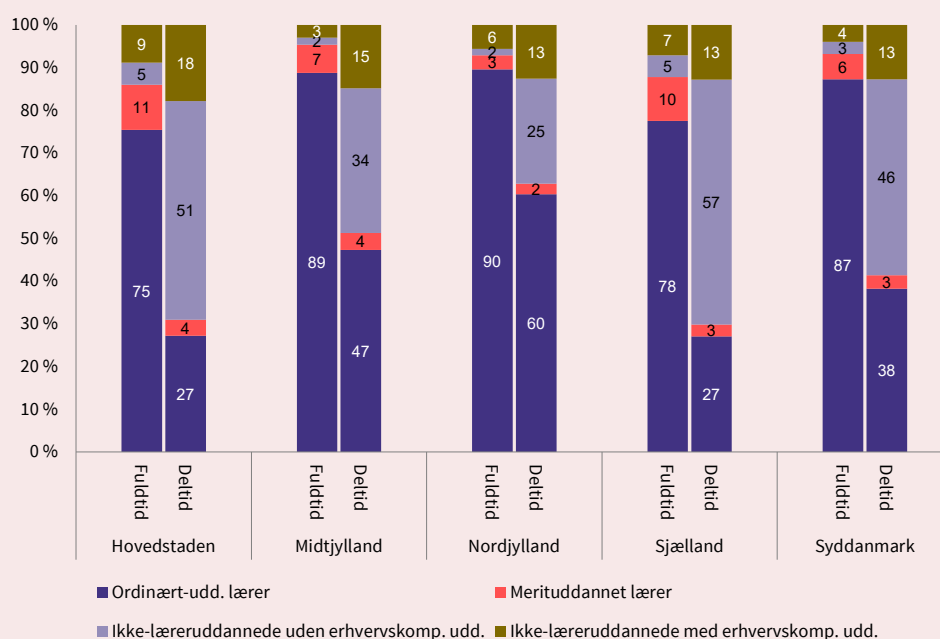
Note: Figuren viser andele af ordinært uddannede lærere, merituddannede lærere og ikke-læreruddannede lærere hhv. med og uden en erhvervskompetencegivende uddannelse fordelt på fuldtid/deltid for hhv. folkeskolen og fri- og privatskoler. Fuldtid er her defineret som lærere, som arbejder mere end 30 timer om ugen.

Note: Lærere ansat på specialskoler samt på ungdoms- og efterskoler indgår ikke.

Boks 4.2 – Geografiske forskelle i fuldtidsansatte og deltidsansatte lærere

Figuren viser andelen af hhv. ordinært uddannede lærere, merituddannede lærere og ikke-læreruddannede lærere, hvor gruppen af ikke-læreruddannede lærere er opdelt efter, om de har gennemført en anden erhvervskompetencegivende uddannelse fordelt på region, og om de er fuldtids- eller deltidsansatte.

Figur 4.3
Andelen af fuldtidsansatte og deltidsansatte lærere fordelt på lærertype og region i 2021

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger.

Note: Figuren viser lærersammensætningen af hhv. fuldtidsansatte og deltidsansatte lærere på tværs af regioner. Fuldtid er her defineret som lærere, som arbejder mere end 30 timer om ugen.

Note: Lærere ansat på specialskoler samt på ungdoms- og efterskoler indgår ikke.

Som det fremgår af figuren, er der relativt store forskelle i lærersammensætningen på tværs af regioner, både ift. fuldtidsansatte og deltidsansatte lærere. For Region Hovedstaden og Region Sjælland ses det, at andelen af ikke-læreruddannede lærere er relativt høj for særligt de deltidsansatte. Desuden noteres det, at hver 20. fuldtidsansatte lærer i folkeskolen (5 %) i Region Hovedstaden og Region Sjælland ikke har en kompetencegivende uddannelse. Samlet set indikerer tallene, at disse to regioner derfor må siges at være særligt udfordret ift. at rekruttere læreruddannet personale. Derudover viser figuren også store forskelle på andelen af merituddannede lærere, hvor det for Region Hovedstaden og Region Sjælland er omkring en tiendedel (hhv. 11 % og 10 %), som har en meritlæreruddannelse, mens det kun er 3 % i Region Nordjylland.

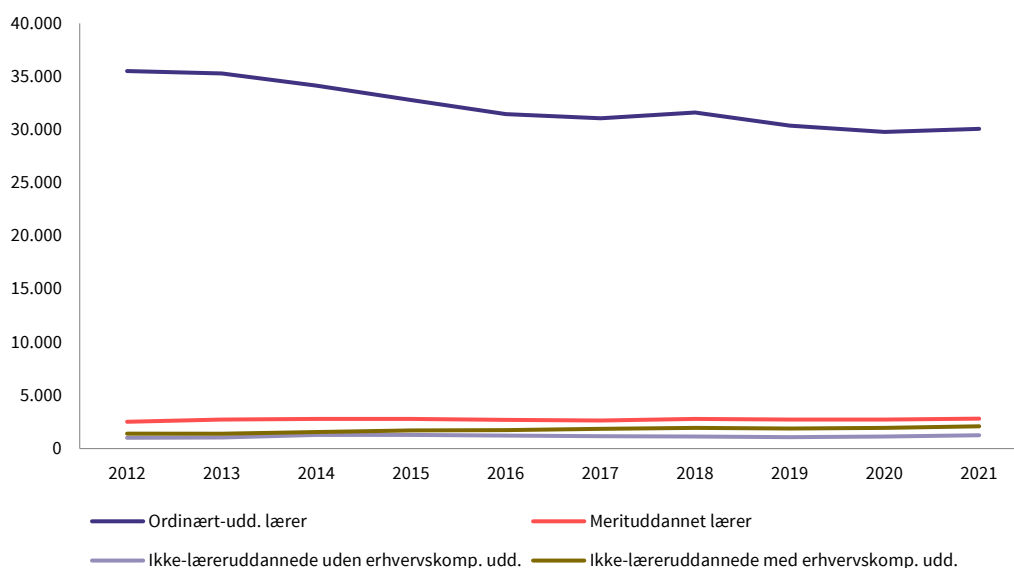

4.3 Andelen af fuldtidsansatte ordinært uddannede lærere i folkeskolen er faldet

Vi ser i dette afsnit nærmere på udviklingen i lærersammensætningen, som den ser ud i *folkeskolen* i perioden 2012 til 2021. Vi ser først på de fuldtidsansatte lærere i folkeskolen (Figur 4.4) og dernæst på de deltidsansatte lærere i folkeskolen (Figur 4.5).

Figur 4.4 viser, at antallet af *fuldtidsansatte ordinært uddannede lærere* i folkeskolen er faldet fra godt 35.500 fuldtidsansatte ordinært uddannede lærere i 2012 til ca. 30.000 i 2021. Samtidig ser vi små stigninger i antallet af såvel meritlærere som ikke-læreruddannede lærere i perioden. Samlet set fører disse udviklinger i antallet af lærere med forskellige uddannelsesbaggrunde til, at *andelen* af ordinært uddannede lærere, der arbejder på fuld tid i folkeskolen, er faldet fra at udgøre 88 % af de fuldtidsansatte i 2012 til at udgøre 83 % i 2021.

Figur 4.4
Udviklingen i antallet af fuldtidsansatte lærere i folkeskolen fra 2012-2021 fordelt på lærernes uddannelsesbaggrund

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger.

Note: Figuren viser udviklingen i antallet af fuldtidsansatte lærere i folkeskolen fra 2012-2021 fordelt på lærernes uddannelsesbaggrund. Fuldtid er her defineret som lærere, som arbejder mere end 30 timer om ugen.

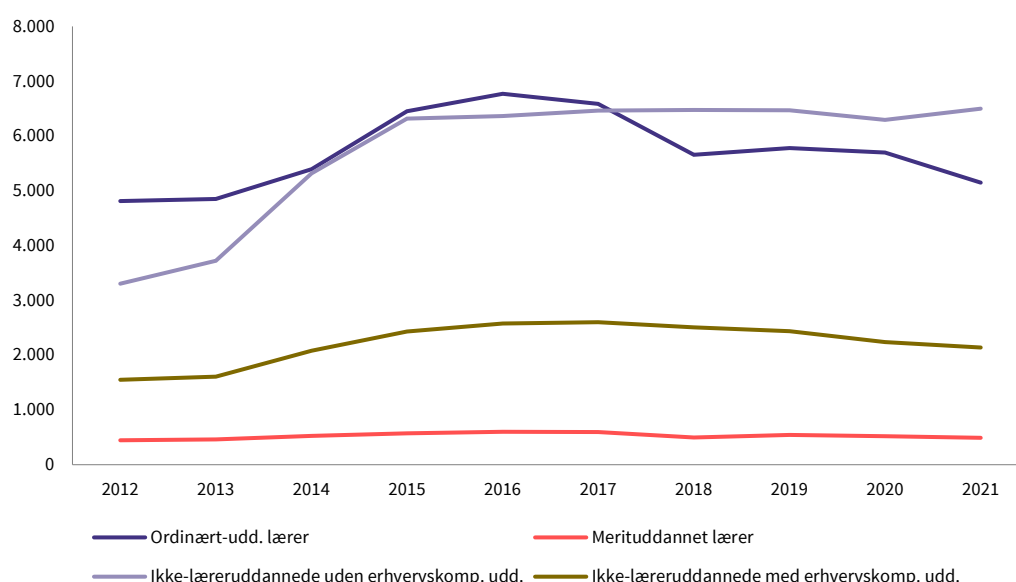
Note: Lærere ansat på specialskoler samt på ungdoms- og efterskoler indgår ikke.

Vender vi blikket mod de *deltidsansatte lærere* i folkeskolen, starter vi med at konstatere, at det samlede antal deltidsansatte lærere i folkeskolen er steget fra omkring 10.000 i 2012 til omkring 14.300 i 2021. Denne stigning i det samlede antal deltidsansatte drives især af *ikke-læreruddannede lærere uden* en erhvervskompetencegivende uddannelse og ikke i nær så høj grad af ordinært uddannede lærere der er blevet deltidsansatte. Figur 4.5 viser, at antallet af deltidsansatte ordinært uddannede lærere stiger fra 2012 til 2016, derefter falder antallet igen til 2021, hvorefter det ligger på et lidt højere niveau i 2021 (omkring 5.100) end i 2012 (omkring 4.800). Sammenholdes denne

udvikling med faldet i antallet af fuldtidsansatte ordinært uddannede lærere (jf. Figur 4.4), så er der således ikke tegn på, at de ordinært uddannede lærere i markant højere grad er blevet deltidsansatte. Helt præcist er der 5.283 færre fuldtidsansatte ordinært uddannede lærere i 2021 ift. 2012, men der er 339 flere deltidsansatte ordinært uddannede lærere i 2021 ift. 2012.

Vi ser derimod en stor stigning i antallet af deltidsansatte *ikke-læreruddannede* lærere *uden* en erhvervskompetencegivende uddannelse: Her er antallet steget fra omkring 3.300 til 6.500 i perioden. Stigningen har været mest udtalt imellem 2012-2015 og mere afdæmpet imellem 2015-2021. Derudover er antallet af deltidsansatte *ikke-læreruddannede* lærere *med* en erhvervskompetencegivende uddannelse i folkeskolen steget en smule i perioden: fra omkring 1.600 til 2.100. Antallet af deltidsansatte meritlærere ansat i folkeskolen i perioden er stort set uændret hen over perioden 2012-2021.

Figur 4.5
Udviklingen i antallet af deltidsansatte lærere i folkeskolen fra 2012-2021 fordelt på lærernes uddannelsesbaggrund

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger.

Note: Figuren viser udviklingen i antallet af deltidsansatte lærere i folkeskolen fra 2012-2021 fordelt på lærernes uddannelsesbaggrund. Fuldtid er her defineret som lærere, som arbejder mere end 30 timer om ugen.

Note: Lærere ansat på specialskoler samt på ungdoms- og efterskoler indgår ikke.

Figurerne viser endvidere, at størstedelen af meritlærerne i folkeskolen arbejder fuldtid frem for deltid, og at dette billede har været nogenlunde konstant. I 2021 er omkring 2.800 meritlærere således fuldtidsansatte, mens omkring 400 er deltidsansatte, hvilket svarer til, at 85 % af meritlærerne i folkeskolen arbejder fuldtid. Denne andel faldt fra 85 % i 2013 til 82 % i 2015, hvorefter andelen er steget til 85 % igen i 2021. I 2013 arbejdede 88 % af de ordinært uddannede lærere i folkeskolen fuldtid, hvorefter andelen også faldt i 2016 til 82 %, hvorefter andelen er steget til 85 % i 2021.

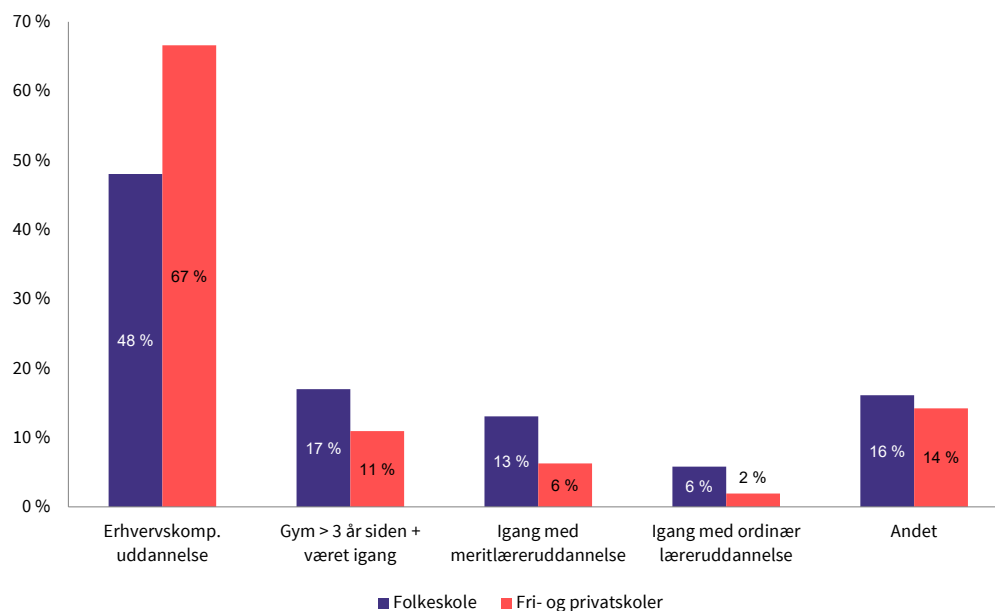
Tilsvarende figurer for fri- og privatskoler kan findes i appendiks C (Appendiks-figur C.2 og Appendiks-figur C.3). For fri- og privatskoler har der været en mindre stigning i antallet af både fuldtids- og deltidsansatte for alle lærertyper fra 2012 til 2021, hvor stigningen for meritlærere dog er meget beskednen og næsten uændret.

I de næste afsnit ser vi nærmere på ikke-læreruddannede lærere, som arbejder på *fuldtid* i hhv. folkeskolen og fri- og privatskoler. Denne gruppe af lærere er interessante at kigge nærmere på, da de potentielt er i målgruppen af personer, for hvem en meritlæreruddannelse kunne være en relevant overvejelse.

4.4 Store andele ikke-læreruddannede har en erhvervskompetencegivende uddannelse

I Figur 4.6 har vi opdelt de *fuldtidsansatte* lærere uden en læreruddannelse i følgende grupper: 1) har en erhvervskompetencegivende uddannelse og er ikke i gang med en læreruddannelse, 2) har en gymnasial uddannelse som højeste fuldførte uddannelse og har været i gang med en læreruddannelse, men ikke færdiggjort denne, 3) er i gang med en meritlæreruddannelse, 4) er i gang med en ordinær læreruddannelse og 5) falder ikke ind i nogen af foregående kategorier ("Andet"). Figuren viser fordelingen af disse grupper for hhv. folkeskoler og fri- og privatskoler.

Figur 4.6
Uddannelsesbaggrund for fuldtidsansatte ikke-læreruddannede lærere i folkeskolen og fri- og privatskoler i 2021

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger.

Note: I kategorien "Andet" er lærere med grundskole eller uoplyst uddannelsesbaggrund, lærere med gymnasiet som højeste fuldførte uddannelse og personer, der er i gang med en anden uddannelse end læreruddannelsen. Andelen af lærere med grundskole eller uoplyst

uddannelsesbaggrund er 6 % i både folkeskolen og fri- og privatskoler. Personer er kategoriseret som værende i gang med en meritlæreruddannelse, hvis de inden for ét år har taget kurser i VEU-regi på læreruddannelsen. Blandt lærere, der har en erhvervskompetencegivende uddannelse, har hhv. 15 % og 7 % i folkeskolen og fri- og privatskoler været i gang med en ordinær læreruddannelse.

Note: Lærere ansat på specialskoler samt på ungdoms- og efterskoler indgår ikke.

I figuren ser vi, at den største andel af ikke-læreruddannede lærere er lærere, som har en erhvervskompetencegivende uddannelse, og som ikke er i gang med hverken en ordinær- eller meritlæreruddannede. Denne gruppe udgør 48 % af de ikke-læreruddannede, der underviser på fuld tid i folkeskolen og hele 67 % i fri- og privatskoler. Der er således store andele af de fuldtidsansatte ikke-læreruddannede, som har en erhvervskompetencegivende uddannelse, hvor dette især gør sig gældende i fri- og privatskoler. Den oplagte forklaring herpå er de forskellige ansættelsesmuligheder, der gælder for de to dele af grundskolesektoren. Derudover er der en relativ stor andel, som har en gymnasial uddannelse som højeste fuldførte uddannelse, og som har været i gang med en ordinær læreruddannelse, men ikke har gennemført den. Dette er tilfældet for 17 % i folkeskolen og 11 % i fri- og privatskoler. Figuren viser endvidere, at der i folkeskolen er flere lærere, som er i gang med enten en ordinær læreruddannelse (6 %) eller en meritlæreruddannelse (13 %), end i fri- og privatskoler (hhv. 2 % mod 6 %).

4.5 Erhvervskompetencegivende uddannelser findes især inden for det pædagogiske og humanistiske og teologiske område

I dette afsnit ser vi nærmere på, hvilke fagretninger de ikke-læreruddannede lærere med en erhvervskompetencegivende uddannelse har med sig i bagagen. Tabel 4.1 viser, for hvert uddannelsesniveau, de tre mest hyppige uddannelsesfagområder for de ikke-læreruddannede lærere med en erhvervskompetencegivende uddannelse, som arbejder på fuld tid i hhv. folkeskolen og på fri- og privatskoler.

Tabel 4.1
De tre hyppigste fagområder for ikke-læreruddannede lærere med en erhvervskompetencegivende uddannelse fordelt på højeste fuldførte uddannelsesniveau i 2021

Folkeskolen		Fri- og privatskoler	
Erhvervsuddannelse	21 %	Erhvervsuddannelse	14 %
Kontor, handel og forretningsservice (KHF)	47 %	Kontor, handel og forretningsservice (KHF)	43 %
Teknologi, byggeri og transport (TBT)	27 %	Omsorg, sundhed og pædagogik (OSP)	22 %
Fødevarer, jordbrug og oplevelser (FJO)	16 %	Teknologi, byggeri og transport (TBT)	18 %
Omsorg, sundhed og pædagogik (OSP)	10 %	Fødevarer, jordbrug og oplevelser (FJO)	17 %
Kort videregående uddannelse	6 %	Kort videregående uddannelse	3 %
Samfundsfaglig, Økonomisk-Merkantil	29 %	Samfundsfaglig, Økonomisk-Merkantil	24 %
Fødevarer, bio- og laboratorieteknik	21 %	Fødevarer, bio- og laboratorieteknik	18 %

Folkeskolen		Fri- og privatskoler	
Teknisk	19 %	Teknisk	15 %
Øvrige fagområder	31 %	Øvrige fagområder	44 %
Mellemlang videregående uddannelse	30 %	Mellemlang videregående uddannelse	47 %
Pædagogisk	64 %	Pædagogisk	78 %
Videregående uddannelser uden nærmere angivelse	9 %	Videregående uddannelser uden nærmere angivelse	10 %
Samfundsfaglig, Økonomisk-Merkantil	7 %	Samfundsfaglig, Økonomisk-Merkantil	3 %
Øvrige fagområder	20 %	Øvrige fagområder	9 %
Akademisk bachelor	8 %	Akademisk bachelor	6 %
Humanistisk og teologisk, BACH	49 %	Humanistisk og teologisk, BACH	53 %
Samfundsvidenskab, BACH	21 %	Kunstnerisk, BACH	22 %
Naturvidenskab, BACH	12 %	Samfundsvidenskab, BACH	17 %
Øvrige fagområder	18 %	Øvrige fagområder	9 %
Lang videregående uddannelse	35 %	Lang videregående uddannelse	30 %
Humanistisk og teologisk	49 %	Humanistisk og teologisk	41 %
Samfundsvidenskab	13 %	Kunstnerisk	25 %
Naturvidenskab	12 %	Samfundsvidenskab	10 %
Øvrige fagområder	73 %	Øvrige fagområder	25 %
Fuldtidsansatte lærere med anden kompetencegivende uddannelse i alt	100 %	Fuldtidsansatte lærere med anden kompetencegivende uddannelse i alt	100 %

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger.

Note: Tabellen viser, for hvert uddannelsesniveau, de tre mest hyppige uddannelsesfagområder, som lærere med en **erhvervs**kompetencegivende uddannelse har taget en uddannelse indenfor. Vi ser i denne tabel således kun på de lærere, som har en **erhvervs**kompetencegivende uddannelse.

Note: Lærere ansat på specialskoler samt på ungdoms- og efterskoler indgår ikke.

Af tabellen fremgår det, at ikke-læreruddannede lærere med en erhvervskompetencegivende uddannelse fra universitetet i høj grad er uddannet inden for det humanistiske og teologiske fagområde. Dette er tilfældet for omkring halvdelen med en akademisk bachelor i både folkeskolen (49 %) og fri- og privatskoler (53 %). Det humanistiske og teologiske fagområde er også blandt universitetskandidater det mest hyppige. Her er det 49 % og 41 %, der har en uddannelse inden for dette område, for hhv. folkeskolen og fri- og privatskoler. Når vi ser på de mellemlange uddannelser, er lærerne i høj grad uddannet inden for det pædagogiske hovedområde. Dette gør sig gældende for 64 % og 78 % i hhv. folkeskolen og fri- og privatskoler. Blandt de fuldtidsansatte ikke-læreruddannede lærere med en erhvervsuddannelse i bagagen er det særligt inden for kontor, handel og forretningservice, at de fleste er uddannet. Dette gør sig gældende for 47 % og 43 % i hhv. folkeskolen og fri- og privatskoler.

5 Læreres jobmobilitet – med fokus på skift fra folkeskolen til andre brancher

I dette kapitel ser vi nærmere på de læreruddannedes jobmobilitet ud af folkeskolen og hen mod andre job – om det så er i eller uden for undervisning. Læreres skift væk fra folkeskolen er i fokus, fordi det netop er om folkeskolen, at debatten om rekruttering og fastholdelse af lærere kredser. Mere specifikt så undersøger vi, i hvilken grad ordinært uddannede lærere og merituddannede lærere, som er ansat i lærerjob i *folkeskolen* som deres *primære* beskæftigelse, skifter fra folkeskolen til andre brancher. Vi ser også på, hvilke karakteristika der kendetegner de lærere, der forlader folkeskolen til fordel for job på fri- og privatskoler, i anden undervisning og i brancher uden for undervisningsområdet.

5.1 Kapitlets hovedresultater

Kapitlets hovedresultater:

- De fleste lærere – ordinære og merituddannede – arbejder stadig i folkeskolen set over en seks-årig periode. Hhv. 74 % og 78 % af meritlærere og ordinært uddannede lærere var stadig ansat i folkeskolen i 2021 efter at have været ansat i folkeskolen i 2015.
- 3 % og 4 % af hhv. ordinært uddannede lærere og meritlærere har fra 2015 til 2021 skiftet til fri- og privatskoler.
- 6 % og 8 % af hhv. ordinært uddannede lærere og meritlærere har fra 2015 til 2021 skiftet til et job i en branche uden for undervisningsbranchen. Forskellen på 2 procentpoint vurderes dog som forholdsvis beskedent, selvom den er statistisk signifikant.
- Samlet set ser vi en lidt større andel af meritlærerne (26 %) end af de ordinært uddannede lærere (22 %), som har skiftet væk fra folkeskolen til alle andre typer af job hen over den betragtede periode (2015-2021). Forskellen begrænser sig dog til 4 procentpoints forskel, hvilket er forholdsvis beskedent.
- Når der i analysen tages højde for at de to lærertyper adskiller sig fra hinanden, hvad angår baggrundskaraktistika som fx alder og uddannelse, så er førnævnte forskel *ikke* længere statistisk signifikant.
- *Yngre lærere* er generelt mere tilbøjelige til at forlade folkeskolen til fordel for et andet job både i og uden for undervisningssektoren end de ældre lærere.

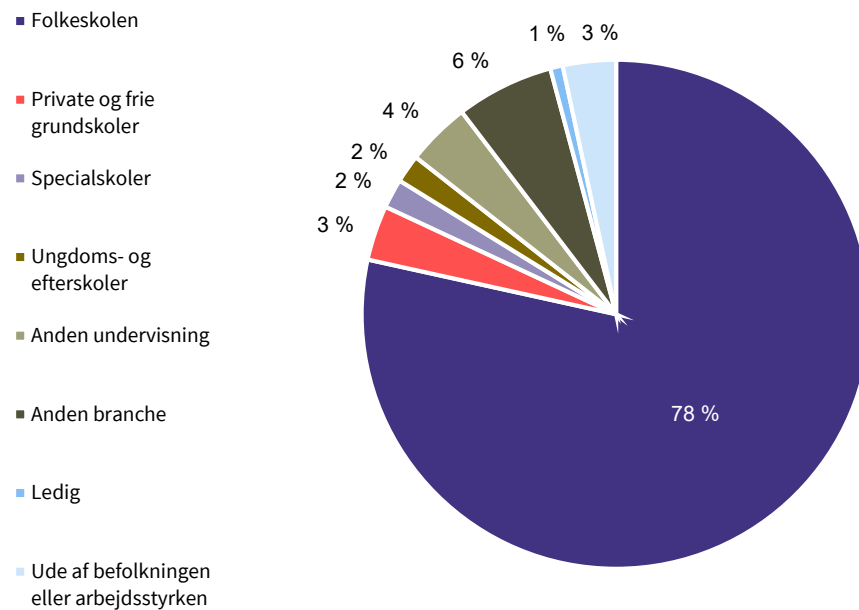
- Lærere, som ud over læreruddannelsen også har en anden erhvervskompetencegivende uddannelse, er mere tilbøjelige til at skifte fra folkeskolen til et andet undervisningsjob og til et job uden for undervisningssektoren end lærere, der kun er læreruddannede.

5.2 Lidt flere meritlærere end ordinært uddannede lærere forlader folkeskolen

Figur 5.1 viser branchefordelingen for ordinært uddannede lærere i 2021, som arbejdede i folkeskolen i 2015.

Figur 5.1

Branchefordeling i 2021 for ordinært uddannede lærere, der var ansat i en lærerstilling i folkeskolen som primær beskæftigelse i 2015

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

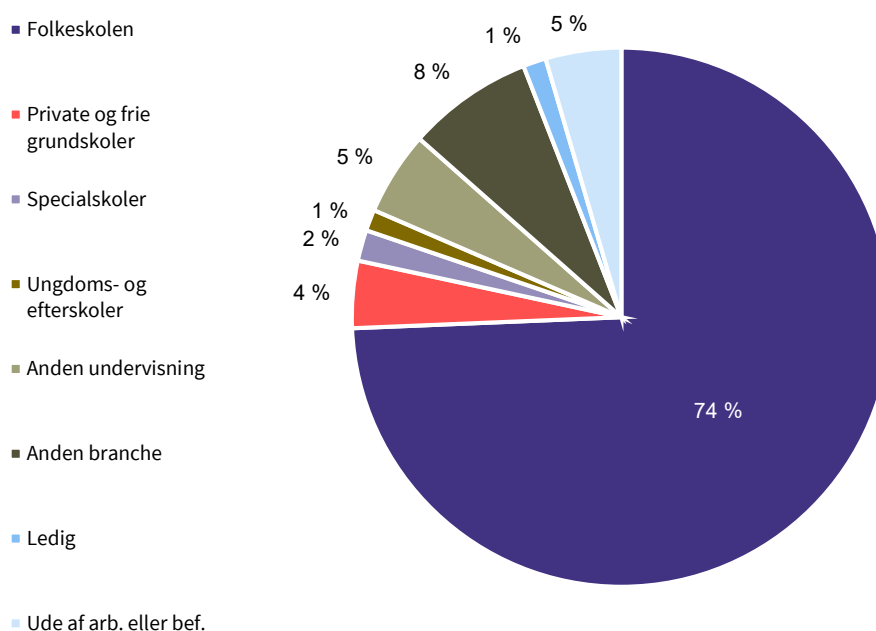
Note: Analysen dækker over ordinært uddannede læreres branchefordeling i 2021, betinget på at de var ansat i folkeskolen i 2015 og i 2015 var 55 år eller yngre. Kategorien *Ude af befolkningen eller arbejdsstyrken* dækker blandt andet over personer, som er i gang med en uddannelse, er gået på pension eller har forladt befolkningen siden 2015.

Figuren viser for det første, at langt størstedelen af de ordinært uddannede lærere, som i 2015 arbejdede i folkeskolen, også arbejdede i folkeskolen i 2021. Dette er tilfældet for 78 %. Det er således 22 % af de ordinært uddannede lærere, som var ansat i folkeskolen i 2015, der er skiftet til job andre steder end i folkeskolen i 2021.

6 % er skiftet til en anden branche, som ikke umiddelbart ligger inden for gængse undervisningsbrancher. Her er det især jobområdet sundhed og socialvæsen, som flest er skiftet til. Derudover er 3 % skiftet til fri- eller privatskoler, mens 4 % er skiftet til en branche, der ligger inden for undervisning, men som ikke inkluderer de øvrige brancher i figuren. Anden undervisningsbranche dækker derimod over eksempelvis tekniske skoler, aftenskoler eller højskoler.

Figur 5.2 viser branchefordelingen for merituddannede lærere i 2021, som arbejdede i folkeskolen i 2015, og i 2015 var 55 år eller yngre.

Figur 5.2
Branchefordeling i 2021 for merituddannede lærere der var ansat i en lærerstilling i folkeskolen som primær beskæftigelse 2015

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Note: Analysen dækker over merituddannede læreres branchefordeling i 2021, betinget på at de var ansat i folkeskolen i 2015 og i 2015 var 55 år eller yngre. Kategorien *Ude af befolkningen eller arbejdsstyrken* dækker blandt andet over personer, som er i gang med en uddannelse, er gået på pension eller har forladt befolkningen siden 2015.

Af figuren fremgår det, at også størstedelen af de merituddannede lærere, som i 2015 arbejdede i folkeskolen, også arbejdede i folkeskolen i 2021. Dette er tilfældet for 74 %. Det er således 26 % af de merituddannede lærere, som er skiftet til et job, som ligger uden for folkeskolen.

Det mest hyppige skifte er det, som 8 % foretager, til et arbejde, som ligger i en anden branche *uden for* undervisningsbranchen. Her er det igen særlig jobområdet sundhed og socialvæsen, som flest merituddannede lærere er skiftet til. Derudover ser vi, at 5 % skiftet til et job, der ligger *inden*

for en anden undervisningsbranche end dem, der er præsenteret særskilt i figuren. Disse job omfatter blandt andet underviser på tekniske skoler, aftenskoler eller højskoler. 4 % af de merituddannede lærere er skiftet til et job på en fri- eller privatskole.

Når vi sammenligner ordinært uddannede lærere og merituddannede lærere i denne analyse, ser vi således en lidt større andel af meritlærerne (26 %), som har skiftet væk fra folkeskolen, end de ordinært uddannede lærere (22 %), men det begrænser sig til 4 procentpoints forskel, hvilket må siges at være forholdsvist beskedent. Her er det især til fordel for andre brancher end undervisningsbranchen, hvor en lidt større andel af meritlærerne skifter til sammenlignet med de ordinært uddannede lærere.

5.3 Yngre lærere forlader i højere grad folkeskolen til fordel for andre underviserstillinger

I dette afsnit ser vi nærmere på, hvilke karakteristika der kendetegner de lærere, der skifter fra et lærerjob i folkeskolen til fordel for andre job og andre brancher i 2021. I analysen ser vi på lærere, hvis primære beskæftigelse har været en lærerstilling i folkeskolen i 2015, og som i det år var 55 år eller yngre. Populationen inkluderer således kun lærere, som på et tidspunkt har valgt at arbejde i folkeskolen. Lærere, som aldrig har arbejdet i folkeskolen, indgår således ikke i analysen. Vi kigger separat på skiftene til 1) fri- og privatskoler, 2) anden undervisning og 3) en branche, der ligger uden for undervisningsbranchen. Bemærk, at i denne opdeling er specialskoler og ungdoms- og efterskoler inkluderet i kategorien "Anden undervisning" (til forskel for opgørelsen i afsnit 5.2 ovenfor, hvor specialskoler og ungdomsskoler fremgår adskilt). Personer, som ikke er i befolkningen eller er ude af arbejdsstyrken i 2021, er ikke med i analysen.

Vi benytter en regressionsmodel, hvor vi for relevante karakteristika ser på sammenhænge for at foretage det pågældende skift. Vi ser på individuelle karakteristika hos lærerne i form af type af læreruddannelse, lærerens alder, tidspunkt for færdiggørelse af læreruddannelse, og om læreren har en erhvervskompetencegivende uddannelse ud over læreruddannelsen. En undersøgelse af AE peger blandt andet på, at nyuddannede lærere, som får et job i folkeskolen umiddelbart efter endt uddannelse, i høj grad er tilbøjelige til at forlade denne stilling til fordel for et job uden for folkeskolen inden for de første fem år efter endt uddannelse (AE, 2024). Derudover må det også formodes, at lærere, som også har en erhvervskompetencegivende uddannelse, alt andet lige må have større muligheder for at finde job i andre brancher end i undervisningsbranchen.

Tabel 5.1 viser, hvordan hhv. ordinært uddannede lærere og meritlærere fordeler sig mht. de interessevariable, som vi benytter i regressionsanalysen, hvor det blandt andet ses, at merituddannede lærere i gennemsnit er ældre og i højere grad også har gennemført en erhvervskompetencegivende uddannelse. Begge dele er forventeligt, da en meritlæreruddannelse forudsætter tidligere gennemført erhvervskompetencegivende uddannelse og evt. erhvervs erfaring. Derudover ser vi, at en større andel af meritlærerne har færdiggjort deres læreruddannelse inden for de seneste fem år.

Foruden nedenstående interessevariable kontrolleres der for lærerens køn, indvandrerstatus og lærerens civilstand.

Tabel 5.1
Fordeling af interessevariable brugt i regressionsmodellen fordelt på typen af læreruddannelse

	Ordinært uddannede lærere (n = 31.558)	Merituddannede lærere (n= 2.908)
Kvinder	71 %	75 %
40 år eller yngre	54 %	21 %
Færdiguddannet som lærer inden for seneste fem år	19 %	36 %
Har en erhvervskompetencegivende uddannelse	20 %	81 %

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger.

Note: Tabellen viser fordelingerne for relevante variable, som indgår i regressionsmodellerne.

I regressionsmodellen benytter vi flere kategoriske variable, som ikke har en naturlig rangorden, såsom om læreren også har en erhvervskompetencegivende uddannelse, og hvornår læreren blev færdiguddannet. I modellen benytter vi derfor en "referenceperson", hvor vi fastsætter nogle værdier for variablene, som vi måler op imod. **Referencepersonen** er i modellen en ordinært uddannet lærer, som er over 40 år gammel, har færdiggjort sin læreruddannelse for mere end fem år siden og ikke også har en anden erhvervskompetencegivende uddannelse ud over den ordinære læreruddannelse. Resultaterne skal forstås som forskelle, når der er taget højde for de øvrige karakteristika i regressionsmodellen.

Tabel 5.2 viser hovedpointerne fra de tre regressionsmodeller. Alle resultater fra regressionsanalysen kan findes i bilag C.

Tabel 5.2
Resultater fra regressionsanalyser for skift fra folkeskolen til hhv. privat – eller friskoler, anden undervisning og skift til en anden branche end undervisningsbranchen

	Skift til fri-/ privatskoler	Skift til anden undervisning	Skift til anden branche uden for undervisning
Meritlærere (reference: ordinært uddannet lærer)	Ingen forskel mellem ordinært uddannede lærere og merituddannede lærere, når der tages højde for øvrige karakteristika	Ingen forskel mellem ordinært uddannede lærere og merituddannede lærere, når der tages højde for øvrige karakteristika.	Ingen forskel mellem ordinært uddannede lærere og merituddannede lærere, når der tages højde for øvrige karakteristika.
Kvinde (reference: mand)	Kvinder er i højere grad end mænd tilbøjelige til at skifte til fri- og privatskoler.	Mænd er i højere grad end kvinder tilbøjelige til at skifte til anden undervisning.	Mænd er i højere grad end kvinder tilbøjelige til at skifte til andre brancher uden for undervisning.

	Skift til fri-/ privatskoler	Skift til anden undervisning	Skift til anden branche uden for undervisning
Under 40 år gammel	Lærere på 40 år eller yngre er i højere grad tilbøjelig til at skifte til fri- og privatskoler end lærere over 40 år.	Lærere på 40 år eller yngre er i højere grad tilbøjelig til at skifte til anden undervisning end lærere over 40 år.	Lærere på 40 år eller yngre er i højere grad tilbøjelig til at skifte til et job uden for undervisningsbranchen end lærere over 40 år.
Færdiggjort læreruddannelse for mindre end fem år siden	Lærere, der har færdiggjort sin læreruddannelse inden for de sidste fem år, har større sandsynlighed for at skifte til fri- og privatskoler.	Ingen forskel mellem lærere, der har færdiggjort sin læreruddannelse for mere end fem år siden, ift. at skifte til anden undervisning.	Lærere, der har færdiggjort sin læreruddannelse inden for de sidste fem år, har større sandsynlighed for at skifte til et job uden for undervisningsbranchen.
Har en erhvervs-kompetencegivende uddannelse	Ingen forskel mellem lærere med og uden en erhvervskompetencegivende uddannelse ud over læreruddannelse ift. at skifte til fri- og privatskoler.	Lærere, der også har færdiggjort en anden erhvervs-kompetencegivende uddannelse, har større sandsynlighed for at skifte til anden undervisning	Lærere, der også har færdiggjort en erhvervs-kompetencegivende uddannelse, har større sandsynlighed for at skifte til et job i en anden branche uden for undervisningsbranchen.

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger.

Note: Regressionsmodellerne er dannet på baggrund af ordinært- og merituddannede lærere, der i 2015 var ansat i en folkeskole, og som i 2015 var 55 år eller yngre. Foruden de nævnte karakteristika i tabellen indgår også køn, indvandrerstype, og om læreren er enlig, i regressionsmodellen som kontrolvariable. I modellen er værdier af variabler fastsat for en "referenceperson", som vi måler op imod. Referencepersonen er i modellen en ordinært uddannet lærer, som er over 40 år gammel, har færdiggjort sin læreruddannelse for mere end fem år siden, og som ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse. I denne tabel refereres alene til de overordnede fund – de specifikke kvantitative resultater fra regressionsanalysen findes i bilag C.

Note: Specialskoler samt ungdoms- og efterskoler er inkluderet i kategorien *anden undervisning*.

Som det fremgår af Tabel 5.2, finder vi ikke nogen signifikant forskel mellem meritlærere og ordinært uddannede lærere, for så vidt angår deres tilbøjelighed til at skifte til andre job, når der er taget højde for baggrundskarakteristika som alder, køn, tidspunkt for færdiggørelse af læreruddannelsen, og om læreren har en erhvervskompetencegivende uddannelse. De forskelle i skift for ordinært uddannede lærere og meritlærere, som vi så i Figur 5.1 og Figur 5.2, kan altså synes at kunne tilskrives, at de to lærergrupper adskiller sig på relevante karakteristika ud over deres læreruddannelse.

Ift. køn finder vi for det første, at kvinder i højere grad end mænd er tilbøjelige til at forlade folkeskolen til fordel for et job på en fri- eller privatskole. For de to andre skift, hhv. skift til anden undervisning og skift til en anden branche end undervisningsbranchen, finder vi, at mænd er mere tilbøjelige end kvinder til at foretage et sådan skift.

Ift. alder sammenligner vi personer, som er over 40 år, med personer, som er 40 år eller yngre. Her ser vi, at lærere på 40 år eller yngre er mere tilbøjelige til både at skifte til fri- og privatskoler og at skifte til anden undervisning. Når vi sammenligner de to aldersgrupper ift. at skifte til et job *uden* for undervisningsbranchen, ser vi ligeledes, at yngre lærere er generelt mere tilbøjelige til at forlade et lærerjob i folkeskolen til fordel for et job uden for undervisning end ældre lærere.

Når vi sammenligner personer, som har gennemført deres læreruddannelse for mere end fem år siden, med personer, som har færdiggjort deres læreruddannelse for mindre end fem år siden, ser

vi, at de nyuddannede lærere er mere tilbøjelig til både at skifte til fri- og privatskoler og til en anden branche end undervisningsbranchen. Ift. at skifte til anden undervisning end grundskolen ser vi ikke nogen forskel mellem nyuddannede (uddannet inden for de sidste fem år) og lærere, der har færdiggjort deres læreruddannelse for mere end fem år siden.

For lærere, som også har en erhvervskompetencegivende uddannelse ud over deres læreruddannelse, ser vi, at de har højere sandsynlighed for at forlade folkeskolen for et skifte til anden undervisning samt at skifte til en andre brancher end undervisningsbranchen end lærere, som ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse. For skiftet til fri- eller privatskoler ser vi *ikke* en forskel mellem disse to grupper.

Regressionen viser overordnet set, at de tre skift væk fra folkeskolen gør sig særligt gældende for nogle mere end andre. *Lærere, der for nyligt er blevet færdiguddannede*, har en større tilbøjelighed til at skifte fra folkeskolen til fri- og privatskoler og fra folkeskolen til andre brancher uden for undervisning. Her er der altså tale om lærere, der er blevet færdige med uddannelsen inden for de seneste fem år, og som *er* startet med at arbejde som lærer på en folkeskole, men som forlader folkeskolen igen umiddelbart herefter.

Yngre lærere har større sandsynlighed for foretage et skift væk fra folkeskolen, og dette gælder alle tre skift.

Meritlærere er imidlertid *ikke* mere tilbøjelige til at skifte væk fra folkeskolen, når der kontrolleres for andre karakteristika hos lærerne. Dette er tilfældet for alle tre skift.

Appendiks A – Litteraturliste

AE – Arbejdernes Erhvervsråd. (2022). *Mere end hver tredje nyansatte lærer har ikke en læreruddannelse*. Analyse, 8. november 2022.

AE – Arbejdernes Erhvervsråd. (2023). *Næsten hver femte lærer i folkeskolen har ikke en læreruddannelse*. Analyse, 25. maj 2023.

AE – Arbejdernes Erhvervsråd. (2024). *Mange nye folkeskolelærere forlader folkeskolen efter få år*. Analyse, 7. juni 2024.

Danske Professionshøjskoler. (2022). *Unge tanker om studievalg. En analyse af unges valg og fravalg af uddannelserne til pædagog, lærer, sygeplejerske og socialrådgiver*.

Danske Professionshøjskoler. (2023a). *Fakta om læreruddannelsen*.

Danske Professionshøjskoler. (2023b). *Fakta om merituddannelserne*.

Danske Professionshøjskoler. (2023c). *Frafald på pædagog-, sygeplejerske-, lærer- og socialrådgiveruddannelserne*.

Epinion. (2017) *Læreruddannedes mobilitet på arbejdsmarkedet – Analyse af læreruddannedes rejse gennem arbejdslivet*. For Undervisningsministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet.

EVA. (2021). *Undervisere i folkeskolen og deres uddannelse. En registeranalyse af uddannelse, efteruddannelse og kompetencedækning i folkeskolen*. Danmarks Evalueringsinstitut.

KL. (2016). *Meritlærere*. Analysenotat. Kommunernes Landsforening.

Kristensen, N. (2023). *Om manglen på uddannede folkeskolelærere*. København: VIVE, Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Plauborg, H., Wieser, C., Petersen, K.B., & Laursen, P.F. (2022). *Lærere, der bliver i professionen*. Pædagogisk Indblik. 17, maj 2022. DPU, Aarhus Universitet.

Regeringen. (2023) *Forberedt på fremtiden II. Frihed og fordybelse – et kvalitetsprogram for folkeskolen*. Oktober 2023.

VIVE. (2023). *VIVE's kommunetal 2023.1: Flere forældre vælger privatskoler – særligt i yderkommuner*. København: Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Appendiks B – Metodebilag

Denne rapport baserer sig udelukkende på registerdata fra Danmarks Statistik, hvor vi særligt har benyttet registre på uddannelses- og arbejdsmarkedsområdet, såsom KOTRE, UDKV, RAS, AMRUN, samt befolkningsregistret BEF. I dette afsnit beskrives populationsafgrænsninger for kapitel 3, kapitel 4 og kapitel 5, hvor vi ser på uddannede lærere i arbejdsstyrken, lærere, der underviser i grundskolen (inkluderer lærere med en anden uddannelse), og lærere, der i 2015 arbejdede i folkeskolen.

Lærernes uddannelsesbaggrund

Lærernes uddannelsesbaggrund er i alle kapitler identificeret på samme måde, nemlig ved brug af registrene KOTRE og UDKV. Den **ordinært uddannede lærer** er først og fremmest defineret ved registret elevregistret KOTRE, hvor vi benytter variabelen AUDD til at finde den afsluttede uddannelse. Her benytter vi koderne for "folkeskolelærer, prof. bach." og "lærer fra den frie lærerskole".⁷ Derudover defineres den afsluttende uddannelseskode "folkeskolelærer, prof. bach." i UDKV, når kilden er "Kvalifikation fra FOB-70", som bygger på Folke- og Boligtællingen i 1970.⁸ Den **merituddannede lærer** er defineret ved uddannelsesqualifikationsregistret UDKV, hvor vi benytter oplysningen om afsluttet uddannelse samt kilden til uddannelsen. Meritlæreren er her defineret ved uddannelsen "folkeskolelærer, prof. bach", hvor kilden til uddannelsen er "Kvalifikation fra voksenuddannelse". Opgørelsen af lærerernes uddannelsesbaggrund er opgjort ultimo november i det pågældende år, der kigges på.

---

7 I 2021 udgør gruppen af lærere uddannet fra den frie lærerskole 0,9 % af de ordinært uddannede lærere i arbejdsstyrken.

8 I 2021 udgør denne gruppe af lærere omkring 0,9 % af de ordinært uddannede lærere i arbejdsstyrken.

Populationsafgrænsning – kapitel 3

Analyserne dækker over alle læreruddannede i arbejdsstyrken og i befolkningen på opgørelsestidspunktet. Populationen inkluderer alle, der har en læreruddannelse, og er således ikke nødvendigvis lærerens seneste fuldførte uddannelse.

Arbejdsbranchen er dannet på baggrund af registret RAS, hvor vi benytter lærerens primære stilling i november måned (PRIMAER_STATUS_KODE) i det pågældende år. Det er derudover en forudsætning, at læreren er i arbejdsstyrken på opgørelsestidspunktet, dvs. at værdier over 200 ved variablen SOC_STATUS_KODE ekskluderes.

Brancherne er defineret ved branchevariablen ARB_HOVED_BRA_DB07 og sektorvariablen ARB_SEKTORKODE samt variablen SOC_STATUS_KODE til at identificere ledige i arbejdsstyrken:

- **Folkeskole:** Branchevariablen "852010, Folkeskole og lign." og sektorvariablen "76, Kommunal forvaltning og service – integrerede enheder"
- **Fri- og privatskoler:** Branchevariablen "852010 Folkeskole og lign" og sektorvariablen "89: Non-profit institutioner rettet mod husholdninger"
- **Specialskoler:** Branchevariablen "852020, Specialskoler for handicappede"
- **Ungdoms- og efterskoler:** Branchevariablen "853110, Ungdoms- og efterskoler"
- **Anden undervisning:** Værdier fra 851000-856000 i branchevariablen, som ikke omhandler ovenstående brancher.
- **Anden branche:** Øvrige værdier i branchevariablen, som ikke omhandler ovenstående brancher
- **Ledig:** Værdien 200 ved variablen SOC_STATUS_KODE.

Populationsafgrænsning – kapitel 4

I denne analyse indgår personer, der haft ansættelser i underviserstillinger i folkeskolen og fri- og privatskoler i november måned i det pågældende år, der undersøges. Når vi opdeler på undervisere, som er hhv. fuldtids- og deltidsansat, defineres deltidsansatte som undervisere, der i gennemsnit er ansat til og med 30 timer om ugen. Fuldtidsansatte er alle undervisere, der i gennemsnit er ansat i mere end 30 timer om ugen.

Undervisere i grundskolen er identificeret ud fra følgende arbejdsfunktioner (DISKO_KODE):

- 234100: Undervisning på grundskoleniveau (inkl. 10. klasse)
- 234110: Undervisning på grundskoleniveau, unge og voksne
- 234120: Undervisning på grundskoleniveau, (børn, 1.-10. klasse)
- 234130: Undervisning på grundskoleniveau, børnehaveklasseniveau
- 235220: Specialundervisning på grundskoleniveau (1.-10. klasse)
- 235230: Specialundervisning på børnehaveklasseniveau.

Derudover er grundskolen defineret ved branchekoden (ARB_HOVED_BRA_DB07):

- 852010: Folkeskoler o.lign.

Typen af grundskole er defineret ved sektorerne (ARB_SEKTORKODE):

- 76: Kommunal forvaltning og service – integrerede enheder (**folkeskole**)

- 89: Non-profit institutioner rettet mod husholdninger (**fri- og privatskoler**).

Populationsafgrænsning – kapitel 5

Populationen består af alle uddannede lærere, der i 2015 arbejdede i folkeskolen som deres primære beskæftigelse og var ansat i underviserstillinger. Der er yderligere betinget på, at lærerne i 2015 var 55 år eller derunder.

Arbejdsbranchen er dannet på baggrund af registret RAS, hvor vi benytter lærerens primære stilling i november måned (PRIMAER_STATUS_KODE) i det pågældende år. Det er derudover en forudsætning, at læreren er i arbejdsstyrken på opgørelsestidspunktet, dvs. at værdier over 200 ved variabelen SOC_STATUS_KODE ekskluderes.

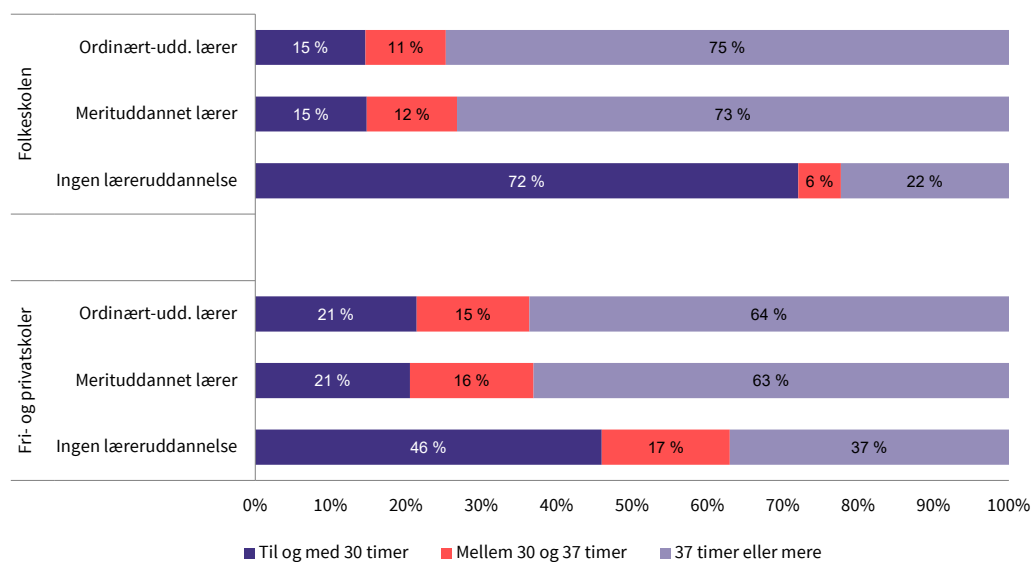
Brancherne er defineret ved branchevariablen ARB_HOVED_BRA_DB07 og sektorvariablen ARB_SEKTORKODE samt variabelen SOC_STATUS_KODE til at identificere ledige i arbejdsstyrken:

- **Folkeskole:** Branchevariablen "852010, Folkeskole og lign." og sektorvariablen "76, Kommunal forvaltning og service – integrerede enheder"
- **Fri- og privatskoler:** Branchevariablen "852010 Folkeskole og lign" og sektorvariablen "89: Non-profit institutioner rettet mod husholdninger"
- **Specialskoler:** Branchevariablen "852020, Specialskoler for handicappede"
- **Ungdoms- og efterskoler:** Branchevariablen "853110, Ungdoms- og efterskoler"
- **Anden undervisning:** Værdier fra 851000-856000 i branchevariablen, som ikke omhandler ovenstående brancher
- **Anden branche:** Øvrige værdier i branchevariablen, som ikke omhandler ovenstående brancher
- **Ledig:** Værdien 200 ved variabelen SOC_STATUS_KODE

Appendiks C – Tabel-bilag

Appendiks-figur C.1

Fordeling af arbejdstimer for ordinært uddannede lærere, merituddannede lærere og ikke-læreruddannede lærere i 2021 fordelt på folkeskole og fri- og privatskoler.

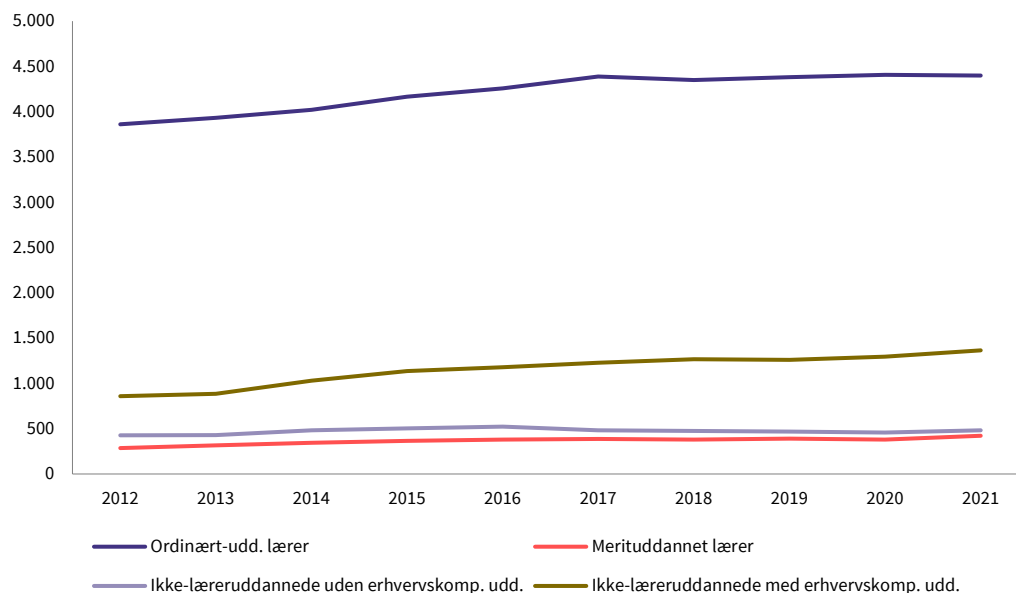

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger.

Note: Figuren viser fordelingen af ugentlige arbejdstimer for ordinært uddannede lærere, merituddannede lærere og ikke-læreruddannede lærere i 2021, fordelt på folkeskole og fri- og privatskoler.

Note: Lærere ansat på specialskoler samt på ungdoms- og efterskoler indgår ikke.

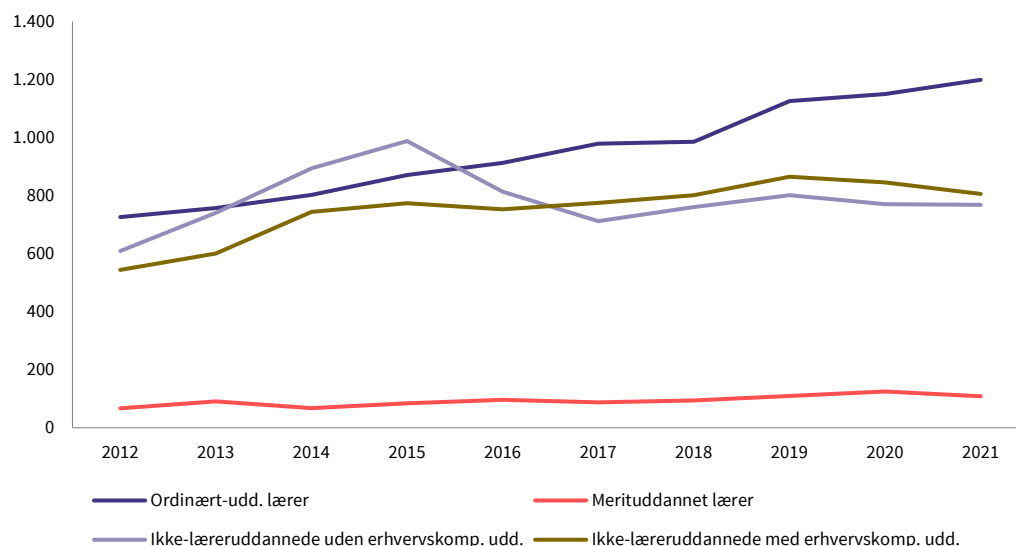
Appendiks-figur C.2
Fuldtidsansatte lærere i fri- og privatskoler fra 2012-2021, opdelt efter
uddannelsesbaggrund

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger.

Note: Figuren viser antallet af fuldtidsansatte (over 30 timer om ugen) personer i lærerstillinger på fri- og privatskoler.

Appendiks-figur C.3
Deltidsansatte undervisere i fri- og privatskoler fra 2012-2021, opdelt efter
uddannelsesbaggrund

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger.

Note: Figuren viser antallet af deltidsansatte (til og med 30 timer om ugen) personer i lærerstillinger på fri- og privatskoler.

Appendiks-tabel C.1

Procentandele angiver de 50 største erhvervskompetencegivende uddannelser for meritlærere i arbejdsstyrken i 2021.

	Procent af meritlærere
Pædagog, MVU	17,0 %
Kontoruddannelser, EUD	3,8 %
Andre pædagogiske uddannelser, MVU	3,7 %
Detailhandelsuddannelser, EUD	3,5 %
Ernæring og sundhed, MVU	2,7 %
Historie, LVU	2,1 %
Dansk-nordisk sprog og litteratur, LVU	1,9 %
Handels- og markedsføringsøkonom mv., KVVU	1,8 %
Sygepleje og sundhedspleje, MVU	1,7 %
Erhvervsprog, korrespondenter, MVU	1,5 %
Social- og sundhedsuddannelsen, EUD	1,4 %
Vestgermansk, LVU	1,3 %
Biologi, LVU	1,2 %
Erhvervsøkonomi, cand.merc., LVU	1,2 %
Erhvervsøkonomi, HA, BACH	1,2 %
Laborant, KVVU	1,0 %
Erhvervsprog, ling.merc., LVU	0,9 %
Finansuddannelser, EUD	0,9 %
Romanske sprog, LVU	0,9 %
Film, teater og musikvidenskab mv., LVU	0,9 %
Humanistisk i øvrigt, LVU	0,9 %
Designer, BACH	0,9 %
Ergo- og fysioterapeut, MVU	0,8 %
Erhvervsproglige bachelorer, BACH	0,8 %
Administration, forvaltning og ledelse, LVU	0,7 %
Kommunikation og formidling, LVU	0,7 %
Musik, BACH	0,7 %
Elektronik og it, KVVU	0,7 %
Landbrugsuddannelser	0,7 %
Maskinteknik og produktion, andre uddannelser, EUD	0,7 %
Pædagogik, LVU	0,7 %
Musik, LVU	0,7 %

	Procent af meritlærere
Videregående uddannelser uden nærmere angivelse, MVU	0,7 %
Designer, LVU	0,6 %
Frisør, EUD	0,6 %
Handelsuddannelser, EUD	0,6 %
Idræt, BACH	0,6 %
Journalist og journalistisk arbejde, MVU	0,6 %
Historie, BACH	0,5 %
Tekstil- og beklædningshåndværk, EUD	0,5 %
Vestgermansk, BACH	0,5 %
Arkitektur, LVU	0,5 %
Dansk-nordisk sprog og litteratur, BACH	0,5 %
Erhvervsprog, korrespondenter, KVU	0,5 %
Idræt, LVU	0,5 %
Teologi, LVU	0,5 %
Gastronomuddannelser, EUD	0,5 %
Laboratorie-, fødevarer- og procesteknologi, KVU	0,5 %
Samfundsvidenskab uden nærmere angivelse, BACH	0,5 %
Tømrer mv., EUD	0,5 %

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger

Note: Tabellen viser andelen af de 50 største erhvervskompetencegivende uddannelser for meritlærere i arbejdsstyrken i 2021.

Appendiks-tabel C.2 Regressionsestimater for:

	Skift til privat- eller friskole	Anden undervisning	Anden branche end undervisningsbranche
Meritlærer (reference: ordinært uddannet lærer)	0,007 (0,004)	0,001 (0,006)	0,010 (0,005)
Under 40 år gammel (reference: over 40 år gammel)	0,009*** (0,002)	0,015*** (0,003)	0,006* (0,003)
Kvinde (reference: mand)	0,005* (0,002)	-0,016*** (0,003)	-0,007* (0,003)
Indvandrere (reference: dansk)	-0,005 (0,007)	0,008 (0,011)	-0,006 (0,010)
Efterkommer (reference: dansk)	-0,019 (0,010)	0,005 (0,015)	-0,015 (0,014)
Enlig (Reference: ikke enlig)	-0,000 (0,002)	0,009* (0,004)	0,008* (0,003)

	Skift til privat- eller friskole	Anden undervisning	Anden branche end undervisningsbranche
Færdiguddannet som lærer inden for 5 år (reference: færdiguddannet som lærer for mere end 5 år siden)	0,009** (0,003)	0,001 (0,004)	0,008* (0,004)
Erhvervskompetencegivende uddannelse udover læreruddannelse (reference: ingen erhvervskompetencegivende uddannelse udover læreruddannelsen)	-0,000 (0,003)	0,015*** (0,004)	0,010** (0,003)

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger.

Note: Tabellen viser estimaterne for hver uafhængig variabel benyttet i tre regressionsmodeller, hvor udfaldsmålet er hhv. skift til privat- eller friskole, skift til anden undervisning og skift til et job i en anden branche end undervisningsbranchen.

Note: * p < 0,05, ** p < 0,01, *** p < 0,001.

Lærere i grundskolen

© 2024 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

Foto: Colourbox

ISBN (www) 978-87-7182-757-6

Danmarks Evalueringsinstitut
– analyser, redskaber og udvikling, der styrker uddannelser og
dagtilbud.

Danmarks
Evalueringsinstitut

+45 35 55 01 01
eva@eva.dk
www.eva.dk